Է. ՏԱՐԻ 1894 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 2 ՄԱՐԵՐԻ 4382 – Հ. Տ. 9 ՄԱՅԻՍ 1890 – Ն. Տ. 21 ՄԱՅԻՍ 1890 – ՀԻՃՐ. 3 ՇԷՎՎԱԼ 1307 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

درعلیه‌ده غلطه‌ده نورادونكيان خانده آره‌ولك
غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար [illegible] տարեկան	160
» » »	80
» » »	40
Գաւառաց » »	200
» »	100
Օտար երկիրք	56
»	28

Դուրս գրեալ [illegible] Ծանուցումներու վրայ [illegible]

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆ
ՕՍՄ. ՊԱՐՏՈՒՑ ՓՈՓՈԽՄԱՆ
(ՔՈՆՎԷՐՍԻՈՆԻ)

4% ՕՍՄ. ԱՌԱՆՁՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ՊԱՐՏՔ

Ֆր. 195,681,500. Անգլ. ոսկի 7,827,260. Օսմ. ոսկի 8,609,986.
Մարք 156,545,200.

Այս Փոխառութիւն է հրատարակ կը հանուի ըստ կարճատրութեանց որ տեղի ունեցան ընդ մէջ Օսմ. Կայս. Կառավարութեան, Օսմ. Հանրային Պարտուց Վարչական Խորհրդոյն և Օսմ. Կայս. Պանքային, կարճատրութիւնք որք վաւերացեալ են 1890 Ապրիլ 15/27է Կայսերական Իրատէով.

Հրապարակաւ պիտի ստորագրուին 391,363 հատ պարտատոմսք, հատը 22 Օսմ. Ոսկւոյ, ունողին վճարելի, որոյ տոկոսն է օսմ. ոսկի 0.88, և որոյ մայր-գումարն 100ին 100 հաշուով հատուցանելի է 44 տարիէն.

Մասնաւոր առանձնաշնորհմամբ, և նախ քան զամենայն, այս պարտատոմսից վերաբերեալ վճարմանց յատկացած են ՏԻԱԽՈՏԻ ՕՍՄ. ՐԷԺԻԻՆ ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՐԿՆ և այլ հասոյթք որք յատկացած են Օսմ. Հանրային Պարտուց վճարման, ընդ մատակարարութեամբ Օսմ. Հանրային Պարտուց Վարչական Խորհրդին.

Այս նոր փոխառութիւն յատկացեալ է 1881ին ելած և Փրիորիթէ կոչուած 5% տոկոսաբեր Օսմ. Առանձնաշնորհեալ Պարտատոմսից տոկոսին զեղչման կամ գլխամասին հատուցման, որք նոյն հասոյթներով երաշխաւորեալ էին, և հետեւապէս այս նոր փոխառութիւն նոր բեռ մը չէ Օսմ. Գանձուն վրայ.

Այս Փոխառութեան պարտատոմսից կցեալ են վեցամսեայ կտրօններ՝ ոսկեդրամով վճարելի Մարտ 13ին և Սեպտ. 13ին.

Վճարմունք պիտի կատարին ի ձեռն Օսմ. Կայս. Պանքային, ի Փարիզ՝ 10 Ֆր., ի Լոնտոն՝ 8 շիլին, ի Կ. Պոլիս՝ 44 ղրուշ ոսկեդրամ, և Օսմ. Կայս. Պանքային Թղթակցաց ձեռամբ, ի Պերլին և ի Ֆրանքֆորթ 8 մարք, և յԱմսթերտամ՝ դրամոց փարիզի գնով.

Այս փոխառութեան պարտատոմսք 100ին 100 հաշուով հատուցանելի են վեցամսեայ 88 վիճակահանութեամբք, որք պիտի կատարին ի Կ. Պոլիս ամեն տարւոյ Փետր. և Օգոստ. ամսուն, ընդ հսկողութեամբ Օսմ. Հանրային Պարտուց Վարչական Խորհրդոյն և Օսմ. Կայս. Պանքային. Առաջին վիճակահանութիւնն 1891 Փետր.ին է.

Փետր. ամսուն վիճակահանութեամբ ելած Պարտատոմսք կը վճարուին յաջորդ Մարտ 13ին, իսկ Օգոստ.ին քաշուածները կը վճարուին յաջորդ Սեպտ. 13ին, հետեւեալ կերպիւ.

Ի Փարիզ 500 Ֆր.ի վճարմամբ, ի Լոնտոն՝ 20 անգլ. ոսկւոյ, ի Պեր լին և Ֆրանքֆորթ 400 մարքի, ի Կ. Պոլիս՝ 22 օսմ. ոսկւոյ վճարմամբ, և յԱմսթերտամ օրուան դրամական ընթացքին համեմատ.

ՀԱՆՄԱՆ ԳԻՆ 18 ՕՍՄ. ՈՍԿԻ ԵՒ 11 ՂՐՇ.

Տոկոսը կը բանի 1890 Մարտ 13էն

Ստորագրուողներ պարտին հետեւեալ եղանակաւ վճարել.	Օսմ. Ոսկի
Ստորագրման պահուն, 1890 մայիս 22ին,	2.20
Պարտատոմսից վերջնապէս բաշխուած պահուն	2.71
Յունիս 20էն 25	6.60
Յուլիս 20էն 25	6.60
Գումար, Օսմ. Ոսկի	18.11

Ստորագրողք պարտ են այս պայմանաժամերը մէկէն վճարել՝ երբ և ուզեն՝ 4% զեղչով.

Այն ստորագրողք որք պարտատոմսից վերջնապէս բաշխուած պահուն բոլոր պայմանաժամերը կանխիկ վճարեն, ոսկեդրամ 7 ղրուշի պարգեւ մը պիտի ընդունին առ մէն մի թուղթ, որով 18.11 ոսկւոյ պարտատոմսն 18.04 ոսկւով պիտի ընդունին, դարձեալ 1890 Մարտ 13էն հաշուելով տոկոսն.

Իսկ այն ստորագրողք որք յապաղեցնեն իրենց վճարումները՝ % 6 տոկոս պարտին վճարել տարին.

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՍՏՈՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ ՊԻՏԻ ԿԱՏԱՐԻ
Ի Կ. ՊՈԼԻՍ ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՅԻՆ ՄԷՋ, 1890 ՄԱՅԻՍ 22, ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

Ստորագրուած պարտատոմսից ստորագրողներուն բաշխուած պահուն, ասոնց առժամանակեայ վկայագրեր պիտի տրուին, որոց վրայ Մարտ 13էն մինչեւ Սեպտ. 13ի տոկոսը պիտի վճարուի, դրոշմով նշանակեալ, 1890 Սեպտ. 13ին, մէն մի պարտատոմսի վրայ 44 ղրուշ ոսկեդրամի վճարմամբ.

Իսկ բուն պարտատոմսք ետքէն պիտի տրուին ստորագրողաց, որք իրենց առժամանակեայ վկայագրերն ետ տալով պիտի ընդունին իրենց ստորագրած պարտատոմսերուն վերջնական թուղթերն, որոց վրայ պիտի գտնուի 1891 Մարտ 13ին վճարելի կտրօնն. Այս վերջնական թուղթեր պիտի մասնակցին առաջին վիճակահանութեան, որ 1891 Փետր.ին պիտի կատարի.

Եթէ ի հրապարակ հանուածէն աւելի պարտատոմսք խնդրուին ստորագրողաց կողմէ, համեմատաբար պիտի զեղչուին ամեն խնդրանք. Բայց բնաւ չպիտի զեղչուին անոնց խնդրանք որք իրենց ունեցած Փրիորիթէ թուղթերը փոփոխման կ'ենթարկեն. Այսպիսիք քանի՛ հատ հին թուղթ որ բերեն՝ նոյնչափ պիտի ընդունին նոր թուղթերէն.

ՓՈՓՈԽՈՒՄ 5 0/0 ՓՐԻՈՐԻԹԷ ՊԱՐՏԱՏՈՄՍԻՑ

Փրիորիթէ կոչուած 5% Առանձնաշնորհեալ Պարտատոմսից տեարք նախամեծար իրաւունք ունին —առանց զեղչման— ստորագրուելու այս նոր Փոխառութեան պարտատոմսերուն, հատը 18 ոսկի և 4 ղրուշէն.

Այս նպատակաւ, իրենց թուղթերը մինչեւ 1890 մայիս 22 պիտի յանձնեն վերեւ նշանակեալ սնտուկներուն, որք զանոնք ի վճարում պիտի ընդունին 22 ոսկի 37 ղրուշէն, որ կը ներկայացնէ դրամագլուխն՝ յաւելեալ 5% շահով, մինչեւ 1 յունիս 1890. Արժեւտարք, յայտարարելով թէ կը ստորագրուին նոր փոխառութեան, 20 աւուր պայմանաժամ պիտի ունենան թուղթերն յանձնելու.

Փրիորիթէ պարտատոմսից փոփոխումէն յառաջ եկած տարբերութիւնք, երբ նոր փոխառութեան մէկ պարտատոմսին չափ արժէք չունենան, արժետիրոջ ետ պիտի տրուին դրամով.

Այն Փրիորիթէ պարտատոմսք որք մինչեւ 1890 Մայիս 22 չեն ներկայացուիր փոփոխման, այսինքն Քօնվէրսիոնի, դրամով պիտի հատուցուին և բարձուին, և յառաջիկային պիտի որոշուի այս հատուցման թուականն. Սկսեալ թուականէն յորում պիտի հատուցուի Փրիորիթէ թղթոց մայր գումարը, տոկոս այլ եւս չպիտի բանի այս հին թղթոց վրայ.

Պէտք եղած յեաւլերացութեանց պէտք կատարուին Նոր Փոխառութեան Թուղթերն ընդունելու համար այն ամէն տեղւոյց Սնդուկներուն մէջ ուր ստորագրութիւն բացուած է.

Այսինքն՝ Ի ԼՈՆՏՈՆ,—Կ. ՊՈԼԻՍ,—ՊԵՐԼԻՆ,—ՖՐԱՆՔՖՈՐԹ,—ԱՄՍԹԷՐՏԱՄ,—ՓԱՐԻԶ,—
ՊՐՈՒՍԷԼ,—ԺԸՆԷՎ.

Ստորագրութիւնք այժմէն նամակաւ կ'ընդունուին յՕսմ. Կայս. Պանքան,
ի Ղալաթիա.

Կ. ՊՈԼԻՍ, 9 ՄԱՅԻՍ, 1890

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱԼՔԱՆԵԱՆ ԴԷՊՔԵՐ ԵՒ ԶՐՈՅՑՆԵՐ

Ձեռնակորայի իշխանը Փեթերսպուրկ կ'երթայ. Զուարճութեան համար չէ, կ'ըսէ Վիեննական Թղթակիցն Թայմզի. Պալքանեան խնդիրք խորհրդակցութեան գլխաւոր նիւթը պիտի լինին ընդ մէջ Զարին և Սեւ Լերան իշխանին. Միլան Թագաւորի հրաժարումէն ետքը, Նիքոլա իշխան կը կարծէր թէ իւր անձին վրայ պիտի միացունէին Ձեռնակորայի և Սերպիոյ թագերը. Բայց Զարը մերժեց Սերպիոյ պատանի Թագաւորին, որ արդէն շատ սիրուն տղայ մ'է, և քաղաքական նըրկատումներով ալ չուզեց վշտացնել Սերպերը. Սերպիոյ, Ձեռնակորայի և Յունաստանի միջեւ սերտ համաձայնութիւն ռուսական խաղն է. Սերպք զինուորական պատուիրակութիւն մը ղրկեցին Ռուսիա՝ 130,000 Պէրտան հրացան գնելու, և Զարն երկար խորհրդակցութիւն մ'ունեցաւ Աթէնքի ռուս զինուորական կցորդին հետ. Իւր բարձրաթռիչ յոյսերուն ի դերեւ ելնելը վիշտ կը պատճառէ Նիքոլա իշխանին, որ ուրիշ դանգատներ ալ ունի. Ութ հազար չեռնակորացի գաղթականներ ղրկած էր ի Սերպիա՝ դէպքերը պատրաստելու, բայց ասոնք իրենց բիրտ ընթացքով խռովել եղան Սերպերուն, որոց մէջ կը բնակին, և այժմ կը պահանջեն Ձեռնակորա վերադառնալ. Ռուսք ուրիշ կողմէ յոյս կուտան Նիքոլա իշխանին, քանի որ՝ կ'ըսեն՝ Պուլկարիոյ աթոռը բաց կրնայ մնալ, և յայնժամ Ռուսիոյ նախասիրական ընտրելին Ձեռնակորայի իշխանն է եղեր.

Փանիցա հազարապետի դատին առթիւ եղած յայտնութեանց վրայ, Ռուսք կ'ուզեն փորձով ցուցնել թէ Պուլկարք արդարեւ դժգոհ են իրենց երկրին այժմեան դրութենէն. Ռուսիա անտարբեր չի կրնար թողլ տալ որ պուլկարական դատարանի մը մէջ զինք ամբաստանեն՝ դաւադրաց խումբ մը քաջալերելուն համար. Նիքոլա իշխանին խորհուրդ պիտի հարցուի թէ Պուլկարիոյ մէջ ռուսասէր հոսանք ինչպէս յառաջ կրնայ բերուիլ. Բայց Նիքոլա իշխան, թէեւ ժամանակաւ մեծ արկածախնդիր մը, այժմ տարիքոտ մարդ մ'է փորձառութեամբ զգաստացած, և հետեւապէս հաւանական չէ որ արկածալից ձեռնարկութեանց միջամուխ լինի.

Թղթակիցը կը յարէ թէ հինգ տարիէ հետէ ռուս քաղաքականութեան Պուլկարիոյ մէջ անյաջողութիւնը վերագրելի է Պուլկարաց ազգային զգացման վրայ ռուս կառավարութեան թիւր տեղեկութիւն տրուելուն. Որովհետեւ պուլկար գիւղացիք քաղաքական խնդրոց անտարբեր են, ռուս կառավարութիւնը կարծեց թէ հակառուս ուսեալ դասուց իշխանութիւնն երկարատեւ չի կրնար լինել. Բայց պուլկար քաղքենի կամ միջին դասն, (պուրժուազին), ի գլուխ ունենալով զՊ. Սթամպուլով, եռանդ ցուցուց երկրին անկախութիւնը պահելու, և հաւանական չէ որ երբեք յօժարամիտ գտնուի այս ազգային դատէն հրաժարելու, ինչպէս հնարքներ եւս մտածուին Ռուսաց և Նիքոլա իշխանին միջեւ.

ՄՈԼԹՔԷ ԿՈՄՍ Ի ՌԱՅԽՍԹԱԿ

Թէեւ իննսունամեայ, բայց Մոլթքէ կոմս կանոնաւորապէս ներկայ կը գտնուի Ռայխսթակի ամեն նիստերուն, գործնական օրինակ մը տալով շատ մը երիտասարդ երեսփոխաններու, և թէպէտ քիչ կը խօսի, բայց միշտ ի նպաստ կառավարական առաջարկութեանց կը քուէարկէ. Իւր բանախօսութիւնք գիսաւորի չափ հազուադէպ են, և թերեւս ա՛յս պատճառաւ մեծաւ հետաքրքրութեամբ և ուշադրութեամբ կը լսուին. Այս տարի եւս, զինուորական օրէնքի վիճաբանութեան առթիւ, խօսեցաւ, հերքելով Արմատականաց կարծիքն, որք ի սէր խնայութեան, ի սէր ազգային հարստութեան, զինուորական ծախքերը չափաւորել կը յանձնարարէին.

«Յիշեցէ՛ք թէ, ըսաւ, երբ մեր դրացիներէն տկար գտնուինք, և երբ թշնամին մեր հայրենիքը կոխէ, ձեր մթերել ուզած ազգային հարստութիւնք պաշտպան չեն ունենար բնաւ. Յիշեցէ՛ք դարուս սկիզբն, երբ Ֆրանսացիք վեց տարի հաստատուած մնացին Բրուսիոյ մէջ, և երբ Պոնափարթ կրցաւ պարծենալ թէ բրուսիացի աղքատ ազգէն միլիառ մը փրթուգանք կորզած է. Թշնամին անգամ մը ներս մտնելէն ետքը չպիտի հարցունէ փնտռէ թէ դրամը Պետակա՞ն Դրամատան թէ անհատական պաքէն. 1813ին ֆրանսացի Մարեշալ մը Համպուրկէ մեկնած պահուն, որ յայնժամ ֆրանսական քաղաք մ'էր, Համպուրկի դրամատան մը բոլոր հարստութիւնն իւր գրպանը դրաւ տարաւ իբրեւ յիշատակ. Թշնամին անգամ մը ներս մտնելէն ետքն հիմնայատակ կը կործանէ մեր գանձային շէնքն և մեր բազմամեայ խնայութեանց մթերքն. Եւ իւր բանակին շնորհիւ է միայն որ՝ իւր նըզակակցաց հետ միաբանութեամբ՝ Գերմանիա կրցաւ այսչափ տարիէ հետէ անվրդով պահել խաղաղութիւնը.»

Մոլթքէ հերքեց այն կարծիք թէ պատերազմք կառավարական վէճերէ յառաջ կուգան. Ժամանակաւ այնպէս էր, բայց հիմա պատերազմք ազգային են, ժողովուրդներն են որ պատերազմ կը գրգռեն, և այս ազգային ընդհարմունք առաջուան կառավարական պատերազմներէն աւելի ահաւոր են.

Կոմս Մոլթքէ ի վերջոյ յայտարարեց թէ «մեր Արեւմտեան և Արեւելեան դրացեաց խաղաղասէր հաւաստիք մեծ արժէք ունին, բայց կատարեալ ապահովութիւնը մեր զօրութեան մէջ միայն կրնանք գտնել.»

ԱՓՐԻԿԵԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐ

Լոնտոնի լորտ-քաղաքապետն և քաղաքային խորհուրդը փառաւոր երեկոյթ մը տուին ի պատիւ Պ. Սթէնլիի, որուն այս առթիւ լորտ-քաղաքապետը թանկագին տուփի մը մէջ դրուած մատոյց Լոնտոնի պատուոյ քաղաքացիութեան մեծայարգ վկայականը.

Պ. Սթէնլի, բանախօսելով, ըսաւ թէ կը հաւանի Էմին փաշային Գերմանիոյ ծառայութեան մէջ մնալուն. որովհետեւ Էմին փաշա աւստրիացի է, և հետեւապէս չէր կրնար Արեւելեան Աֆրիկէի անգլ. ընկերութեան ծառայութեան մէջ մնալ, որուն արգելեալ է օտար հպատակներ գործածել. Պ. Սթէնլի այս նոր ձեռնարկութեան մէջ աւելի յաջողութիւն կը մաղթէ Էմին փաշային քան զոր գտաւ Հասարակածային Աֆրիկէի մէջ. «Իմ աֆրիկեան ուղեւորութիւններէս ետքն, 1876ին, 1882ին և 1884ին ըրած հրապարակախօսութիւնքս անտես առնուեցան յԱնգլիա, բայց Եւրոպացիք օգտուեցան անոնցմէ. Անգլիա կրնար գրաւել զԿոնկօ, բայց երբ Կոնկոյի ապագայ մ'ունենալը կը բացատրէի, երազատես կը համարէին զիս, մինչեւ որ Պելժիա գրաւեց զԿոնկօ. Այսօր ալ կ'ըսուի թէ Անգլիա պէտք է գրաւէ զԱրեւելեան Աֆրիկէ, և կը յուսամ թէ մեր մեծ ոստանն (Լոնտոն) հաւատարիմ պիտի մնայ իւր պատուական աւանդութեանց, իբրեւ խրախոյս ռահվիրայ ամեն գաղթային ձեռնարկութեանց մէջ. Մինչ մեր գերման հօրեղբօրորդիք և մեր պելժ դրացիք յառաջ կը խաղան Կեդրոնական Աֆրիկէի հարուստ երկրաց մէջ, Անգլիա անշարժ մնալու պատճառ չունի ան.»

ԳԱՂԹԱՅԻՆ ՇԱՐԺՈՒՄ ԳԵՐՄԱՆԱՑ

Անցեալ շաբթուն գերման լրագիրք հրատարակեցին գերման կայսերական կառավարութեան և Արեւելեան Աֆրիկէի գերմանական Շոգենաւային Ընկերութեան միջեւ կնքեալ պայմանագիրն, որուն համեմատ տարեկան 900,000 մարքի պետական նպաստի փոխարէն, Ընկերութիւնն յանձն կ'առնու տասն տարի շոգենաւային երթեւեկութիւն պահպանել ընդ մէջ Գերմանիոյ և Արեւելեան Աֆրիկէի գաղթականութեան, առնուազն 2,200 տակառաչափ տարողութեամբ շոգենաւեր բանեցնելով, որք ժամն 10½ ծովային մղոնէ պակաս պիտի չերթան, և Համպուրկէ մինչեւ Տելակոայի փոքր թուկեզ ծովախորշը պիտի բանին (յԱրեւելեան Աֆրիկէ,) հանդիպելով պելժիական կամ հոլլանտական նաւահանգիստ մը, նաեւ Լիսպոն, Նափոլի, Փոռ-Սայիտ, Ադէն, Զանզիպար և Տար-Էս-Սալամ. Արեւելեան Աֆրիկէի նաւահանգստաց միջեւ ուրիշ շոգենաւեր պիտի բանեցնէ Ընկերութիւնն, որք 500 տակառաչափէ նուազ տարողութիւն չպիտի ունենան. Ընկերութիւնն յանձն կ'առնու գերմանական նաւարանաց մէջ և գերմանական նիւթերով շինուած շոգենաւեր բանեցնել, և գերմանական հանքածուխ գործածել, և որոշեալ թուով կառավարական պաշտօնեայներ և զօրքեր ձրի փոխադրել.

ԼԵԶՈՒԻ ԽՆԴԻՐ
ՍԼԱՒ-ԿԱԹՈԼԻԿ ԵԿԵՂԵՑԵԱՑ ՄԷՋ

Ձեռնակորայի Նիքոլա իշխանն Անթիվարիի Տէր. Միլինովից արքեպիսկոպոսն Հռոմ ղրկեց՝ համոզելու համար Պապն որ Ձեռնակորայի կաթոլիկ եկեղեցեաց մէջ սլաւական հին լեզուին գործածման թոյլ տայ. Երկու տարի յառաջ Չեթինեէի կառավարութեան և Վատիկանի միջեւ կնքեալ պայմանագրոյն համաձայն, Նիքոլա իշխանին խնդրած այս արտօնութիւն արդէն տրուած էր Վատիկանի կողմէ. Բայց, կ'ըսէ Թօյֆելթղթակիցը, Վատիկան անտեղեակ էր Սեւ Լերան իշխանին քաղաքական դիտմանց, և այժմ՝ լաւագոյն ծանօթութեան մը վրայ՝ կ'ուզէ ետ առնուլ իւր տուած արտօնութիւնը. Ձեռնակորայի կաթոլիկ եկեղեցեաց մէջ մուծանել ուզուած լեզուն հին կամ գրաբար սլաւերէնն է, որ կը գործածուի Ռուսիոյ, Սերպիոյ և Պուլկարիոյ օրթոտոքս եկեղեցեաց մէջ. Բայց քաղաքական տեսութեամբք աւստրիական կառավարութիւնը միշտ հակառակած է այս լեզուին մուծման Աւստրիո-Հունգարիոյ կաթոլիկ եկեղեցեաց մէջ. Եւ հետեւապէս Ձեռնակորայի և Վատիկանի պայմանագրոյն այս կէտին դէմ առարկութիւն ըրաւ. Եթէ Վատիկան զիջում ընէ Ձեռնակորայի, նոյն գրաբար լեզուն գործածելու արտօնութիւն պիտի խնդրեն նաեւ կաթոլիկ Խրուաթք, Չեհք և այլ [illegible] Եթէ Համասլաւեանք հզօր նեցուկ մը ձեռք կը ձգեն՝ Աւստրիոյ Կայսեր հպատակաց մէջ իրենց քաղաքական ծաւալումն յառաջ տանելու. Թէեւ այս խնդրոյ վրայ Վիեննայի կառավարութեան հայեացքը պարզ է, բայց և այնպէս Տիաքովարի կաթոլիկ եպիսկոպոս Տէր. Սթրոսմայեր այս օրերս Հռոմ գնաց՝ ոյժ տալու Անթիվարիի արքեպիսկոպոսին պահանջման. Սթրոսմայեր եպիսկոպոս գլխաւոր բաժինն ունեցած էր Ձեռնակորայի և Վատիկանի պայմանագրոյն կնքման մէջ, եւ այժմ խորհուրդ կուտայ պապական վարչութեան թէ հաւատարմապէս գործադրելով այս պայմանագիր՝ կաթոլիկ եկեղեցին շահաւոր կ'ընէ սլաւ ազգութեանց մէջ.

ՀԱՅՔ Ի ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ Ի ԱՄԵՐԻԿԱ

Մանչէսթր Էկզամինըր-էնտ-Թայմզ կը գրէ մայիս 12 թուով.

«Շաբաթ օր նոր ժողով մը տեղի ունեցաւ Հայոց եկեղեցւոյն յարակից առաջնորդարանին մէջ, Միացեալ Նահանգաց մէջ հայ եկեղեցի մը շինելու

— 150 —

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺԻՒԼ ՄԱՌԻ

ԿՈՐՈՒՍԵԱԼ ԴՐԱԽՏ

ՄԱՍՆ ՉՈՐՐՈՐԴ

ԽՈՍՏՈՎԱՆՈՒԹԻՒՆ

—Եղա՞ծ է երբեք որ ընդունայն տեղն ինձ դիմես, զաւակս. Ուրեմն կը տարակուսի՞ս իմ գորովոյս վրայ. Ի՞նչ ըրած եմ քեզ որ այսպիսի կարծիք մը կազմես. Ի՞նչ պատճառ ունիմ քու երջանկութեանդ ընդդիմանալու. Միթէ կը կարծես թէ կրնա՞մ երջանիկ ըլլալ քեզմէ հեռու.... Պահ մը առաջ մեկնելու խօսք կ'ընէիր.... Կը կարծես թէ կը թողո՞ւմ զքեզ որ հեռանաս քովէս. Եւ իրա՞ւ պէտք ունիս ինծի պայմաններ առաջարկելու.

—Ո՛հ, մայր իմ, ես այդ տեսակ բան չ'անցուցի միտքէս.

—Ա՛հ, որքա՛ն անգութ ես.... Այսպէս ուրեմն խոյս պիտի տայիր տունէն,... խոյս պիտի տայիր ինծմէ որ այնքա՛ն երկար ժամանակ քեզմէ զրկուած մնացի... գրեթէ ամբողջ կեանքս... այլ եւս չի տեսնե՛մ զքեզ. Ո՛հ, զաւակս, դու մայրդ չես սիրեր.

—Ուրեմն թոյլ կուտա՞ս մեզ որ յուսանք.

—Այս աղջկա՛ն հարցուր զոր հօրը մահէն ի վեր շաբաթը քանի մը անգամներ տեսնելու կ'երթայի. Իրե՛ն հարցուր թէ վաղուց արդէն զգացած չէ՞ թէ ես սըրտակից բարեկամուհի մըն եմ իրեն համար.

—Այո՛, տիկին, սիրտս ձեր կողմը կը հակէր, ամեն անգամ երբ կը տեսնէի թէ սիրտ կուտայիք ինձ, երբ զիս տխուր կը տեսնէիք.

—Եւ եթէ այսօր հրաւիրեցի զքեզ, սիրելի աղջիկս,—թո՛ղ որ այս քաղցրիկ անունը տամ քեզ և դուքեզիմ զքեզ, ինչպէս կ'ընեմ իմ զաւակացս,—իմ պատճառներս ունէի. Միաքէս կ'անցնէր թէ դիպուածը պիտի օգնէր ինձ. Կը նախազգայի թէ իրարու պիտի հանդիպէիք և թէ չպիտի կրնայիք երեսս առ երես գտնուիլ, այնքան երկար ամիսներէ յետոյ, առանց ձեր սիրտը եղծելու և ձեր ներքին տառապանաց և վշտաց բոլոր դառնութիւնն արտայայտելու. Եւ աղէկ ըրի. Չեմ խաբուիր եղեր. Ձեր սէրն այն է ինչ որ երազած էի թէ ըլլալու էր. անբիծ ու զօրաւոր. Ո՛հ, սիրելի զաւակներս, կ'ուզեմ որ երջանիկ ըլլաք.

Ֆէրնանտ բազուկները կարկառեց Ժիւլէթին որ մօտիկ կ'ընէր, իբր թէ երազի մէջ եղած ըլլար, ու չէր հասկնար.

—Ժիւլէթ, կ'ուզեմ որ իմ զաւկիս կինը ըլլաս.

—Ո՛հ, տիկին...

—Ո՛հ, մայր իմ, սիրեցեա՛լ մայրս.

Եւ Ֆէրնանտի հեծկլտանաց կը խառնուին Ժիւլէթի ու Անտրէի արցունքները.

Երջանկութեան հեծեծանքներ ու արցունքներ են, անհուն, գրեթէ ծարայեղ երջանկութեան մը, այնքա՛ն անակնկալ, այնքա՛ն անհնարին կը թուէր այն.

Մայրն իր բազկաց մէջ կը սեղմէ երկու սիրելիները.

Որովհետեւ անընդհատ կ'արտասուէ, արցունքներն իր տեսութիւնը կ'արգելուն և իր համբոյրները մերթ Անտրէի, մերթ Ժիւլէթի ճակտին կը դրոշմէ, դիպուածով, միեւնոյն խանդաղատանօք.

Ի՛նչ փոյթ. Չէ՞ մի որ երկուքն ալ հաւասար սիրով կը սիրէ. Եւ եթէ իր համբոյրներ հաւասարապէս սիրելի երկու ճակատներու վրայ կը դրոշմուին, չէ՞ մի որ միեւնոյն սէրը կը միացունէ զայնս.

—Ո՛հ, մա՛յր, մա՛յր. Ճշմարի՞տ է, կըսէր Անտրէ.

—Ճշմարի՞տ է, կը կրկնէր Ժիւլէթ մեքենաբար, չհամարձակելով դեռ հաւատալ.

—Այո՛, Ժիւլէթ, դու իմ կինս պիտի ըլլաս...

Մանկամարդ աղջիկը բոլորովին կը գունատի. Արիւնը կը քաշուի երեսէն, շըրթունքներէն. կը դեղնի. Կարծես մահամերձ է և սաստիկ երջանկութիւնը շանթահար ըրած է զինքը.

—Ա՛հ, տէր Աստուած, կը գոչէ Անտրէ. Մա՛յր իմ, տե՛ս Ժիւլէթ ինչ կ'ըլլայ.

Հազիւ ժամանակ կունենայ բազկացը մէջ առնուլ մանկամարդ աղջիկը որ նուաղած է. Սրահ մը կը տանի զնա, երկիւղածութեամբ, մեծ զգուշութիւններով թիկնաթոռի մը վրայ կը պառկեցունէ. Ֆէրնանտ անոր քով կը փութայ ու կը ջանայ սթափեցունել զնա.

Ժիւլէթ աչքերը կը բանայ, կ'սթափի ու կը ժպտի.

—Ո՛հ, որչա՛փ երջանիկ եմ.

Ձեռները Ֆէրնանտի ու Անտրէի կը կարկառէ.

—Կարծեցի թէ պիտի մեռնիմ.

—Ինքզինքդ եկուր, սիրելի աղջիկս, պէտք է ապրիլ, ընդհակառակն, երջանիկ ըլլալու համար.

Սրահին պատուհանները բաց են.

Յանկարծ, մեծ բակին աւազին վրայ ոտնաձայներու խշիւն մը կը լսուի.

Անտրէ ետին կը դառնայ, պատուհանէն կը նայի.

—Նօէ՛լն է, կըսէ. Որչա՛փ երջանիկ պիտի ըլլայ մեր երջանկութիւնը տեսնելով.

Եւ յիրաւի, Նօէլն է. Սրահին մէջ խօսակցութեան ձայներ լսած է. Ներս կը մտնէ. Կը նշմարէ այդ սրտաշարժ տեսարանը. Ժիւլէթ թիկնաթոռին մէջ՝ տակաւին տկար, կարի յուզեալ և խռովեալ. Հէգ աղջկան քով կը գտնուի Ֆէրնանտ որ կը համբուրէ զնա, անոր քով կը գտնուի նաեւ Անտրէ որ մանկամարդ աղջկան ձեռքերը բռնած է.

Եւ հակառակ արտասուաց որք դեռ չեն ցամքած այդ դէմքերուն վրայ, այնպիսի ուրախութեան երեւոյթ մը ունէին այդ երեք անձինք, որ քահանային մըտխորհրդոյն առթիւ։ Գործադիր մասնախմբին ատենապետ և պատուիրակ Պ. Թոփհանէլեան դարձեալ երկար բանախօսութիւն մ'ըրաւ, և այս ձեռնարկութեան վրայ նոր ծանօթութիւններ տուաւ։ Յաւարտ բանից Պ. Թոփհանէլեան իւր հրաժեշտի ողջոյնը մատոյց ներկայից, ջերմագին շնորհակալութիւն յայտնելով իրենց սիրալիր ընդունելութեան և առատասիրտ ձեռնտուութեան համար, և Մանչեսթրի հայ գաղթականութեան անդամք ոմանք ի պատասխանի գովեցին Ամերիկայի Հայոց ձեռնարկութիւնն, և այսպէս վերջացաւ ժողովը։

«Մեր թղթակիցը գնաց տեսակցելու Պ. Թոփհանէլեանի հետ, որ իմացուց թէ այդ եկեղեցին արդէն իսկ շինուելու վրայ է Ուստըր (Worcester, Mass.) գեղեցիկ գետնի մը վրայ, ընդմիաբան հսկողութեամբ առաջնակարգ ճարտարապետ Պ. Ըրլի և Հայոց Առաջնորդ Գեր. Յովսէփ վարդապետ Սարաճեանի։ Շէնքին ենթադրեալ ծախքն է 8,000 տոլար (1,600 անգլ. ոսկի) և 250 հոգի պարունակելու չափ ընդարձակ պիտի լինի, և անոր յարակից պիտի շինուի տուն մը, թէ՛ իբրև առաջնորդարան և թէ իբրև դպրոց։ Նորակերտ եկեղեցին հանրային պաշտաման պիտի բացուի ի վերջ առաջիկայ յուլիս ամսոյ։ Պ. Թոփհանէլեան նաեւ իմացուց մեր թղթակցին թէ այս առաւօտ կը մեկնի ի Լոնտոն, եւ յատկապէս շնորհակալութիւն յայտնեց Մանչեսթրի Հայոց կողմէ գտած համակիր աջակցութեան համար, յորոց ոմանք անձնապէս առատաձեռնօրէն մասնակցելէ զատ, ուրիշներն ևս քաջալերած են, և այսպէս կլորիկ գեղեցիկ գումար մը կարող եղած է հանգանակել ի Մանչեսթր։»

ՄԻԼԱՆ ԹԱԳԱՒՈՐ

Միլան թագաւոր Պելկրատ հասաւ, և իւր որդւոյն հետ սիրալիր տեսակցեցաւ։ Անոր հետ Շապաց պիտի երթայ, ներկայ գտնուելու ի պատիւ Եփրեմ Օպրենովիչի յիշատակին կատարուելիք հանդիսից։

—Ի Վիեննա Միլան թագաւոր տեսակցեցաւ Քալնոքի կոմսին հետ, բայց կայսեր ներկայանալու պատիւը չունեցաւ։

ՀԱՄԱՍԼԱՒԵԱՆՔ Յ'ԱՒՍՏՐԻԱ

Սթիրիոյ մէջ (Աւստրիա), Կրացի իշխանութիւնք խափանեցին Իւէնկ անուն սլաւական ընկերութեան պարգեւ ուղած մէկ նոր դրօշն, որ սլաւական խորհրդանշան մը կը կրէր։

ՍԼԱՒԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

Կը հաստատուի թէ տարւոյս մէջ սլաւական ժողով մը պիտի գումարի ի Քիէվ, կամ ի Պելկրատ, և կամ ի Փրակա, Կիւրեղեան կոչուած արդի սլաւական այբուբենին վրայ հիմնեալ միօրինակ դրութիւն մ'ընդունելու համար, զոր անխտիր գործածեն ամեն լաւ ժողովուրդք։ Յայտնի է թէ կաթոլիկ Սլաւք, մանաւանդ Լեհք և Չեհք, որք լաւ ժողովրդոց ամենէն զարգացեալներն են, լատին տառեր կը գործածեն։ Ռուս լրագիրք այս գրական միութեան գաղափարն համակրանօք կ'ողջունեն, յուսալով թէ այս կերպիւ սլաւ ժողովրդոց մէջ վերջապէս կ'իրագործուի իմացական միութեան բաղձանքը։ Նոյն լրագիրք ջերմագին հրաւէրներ կ'ուղղեն Լեհերուն և Չեհերուն. բայց ասոնք թէ՛ քաղաքական պատճառներով և թէ լատին տառից դիւրութեան պատճառաւ կը դժկամակին հաւանիլ։

Այբուբենի միութեան հետ կը փափաքուի նաեւ լեզուի միութիւն հաստատել։ Սլաւաց հին եկեղեցական լեզուն մէկ է, բայց անգործածելի է այժմ, եւ նոր սլաւ լեզուք անխտիր ամեն սլաւ ժողովրդոց հասկնալի չեն։ Կը փափաքուի յօրինել ընտրական նոր լեզու մը, նոր քերականութեամբ մը, զոր գէթ սլաւ ժողովրդոց գիտնականք ու գրագէտք միօրինակ գործածեն, և յընթացս ժամանակաց տակաւ գործածելի ընծայեն։

ՆՇԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ Պ. ՍԹԷՆԼԻԻ

Պ. Սթէնլի նշանուեցաւ Օր. Տօրոթէա Թէնանթի հետ, և ամուսնութիւնն յունիսի վերջը տեղի պիտի ունենայ։ Օր. Թէնանթ շատ ճարտար պատկերահան մ'է, և Արքայական Ակադեմիոյ և ուրիշ պատկերասրահներու մէջ իւր գործք շատ կը հաւնուին։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն երէկ առաւօտ իւր հետ ունենալով Պատրիարքարանի գործակատար Փրէնկեան Աբրահամ էֆէնտին, կայս. պալատ գնաց ի շնորհաւորութիւն Պայրամի տօնին։

Ս. Պատրիարք Հայրն ընդունուեցաւ երկրորդ սենեկապետ Հաճի Ալի պէյի կողմէ և խնդրեց Ն. Վսեմութենէն որ Պայրամի տօնին առթիւ յանուն Հայ ազգին իւր շնորհաւորութիւնները մատուցանէ յառաջ կայս. գահոյից։

Հաճի Ալի պէյ անմիջապէս գնաց Վեհ. Սուլթանին մատուցանել Ս. Պատրիարք Հօր շնորհաւորութիւններն և վերադառնալով հաղորդեց Ն. Կ. Վեհափառութեան բարձր գոհունակութիւնն ու կայսերական բարեւները։

Ս. Պատրիարք Հայրն անտի մեկնելով շնորհաւորական այցելութիւն տուաւ կայս. պալատան առաջին քարտուղար Վսեմ. Սիւրէյա փաշային և Վեհ. Սուլթանի մաբեյնապետ Օսման պէյի։

Ն. Ամենապատուութիւն կայս. պալատէն մեկնելով, ուղղակի Նշան Թաշ գնաց և անդ շնորհաւորական այցելութիւն տալով Մեծ-Եպարքոս Բարձր. Քեամիլ փաշայի, նախորդ Մեծ-Եպարքոս Բարձր. Սայիտ փաշայի, Արտաքին գործոց նախարար Վսեմ. Սայիտ փաշայի և գաղթականաց ընդհանուր վարչութեան նախագահ Վսեմ. Եուսուֆ Րիզա փաշայի, շնորհաւորեց Պայրամի տօնը։

Ս. Պատրիարք Հայրն անտի Օրթագիւղ գնաց և նոյնպէս շնորհաւորական այցելութիւն տուաւ Ծովակալ Բարձր. Ալի Սաիպ փաշայի և ի Տէֆթէրտար՝ Ծովային նախարար Վսեմ. Հասան փաշայի։

Ն. Ամենապատուութիւն Օրթագիւղէն Պէպէք երթալով այցելութիւն տուաւ Դատական նախորդ նախարար Րումէլի Հիսար՝ Դատական նախարար Վսեմ. Րիզա փաշային և շնորհաւորեց Պայրամի տօնը։

Կաւկազ լրագրին հեռագրում են Երեւանից, որ ապրիլի 22ին իտալական թագաժառանգը, որը այժմ ճանապարհորդում է Կովկասում, հասել է Երեւան։ Տեղական իշխանութիւնը և բազմաթիւ ամբոխ դիմաւորեցին իտալական պրինցին։ Ընդունելութիւնը շատ հանդիսաւոր էր. երեկոյեան քաղաքը լուսաւորված էր։ Ապրիլի 23ին պրինցը այցելեց Էջմիածնի վանքը։ Այդտեղ ընդունեց պրինցին Երեւանի եպիսկոպոսը, ապա Վեհափառ Կաթողիկոսը ողջունեց պրինցին մի կարճ ատենաբանութեամբ և հրաւիրեց նայել վանքի թանգարանը, տաճարը և գրադարանը։ Ապա պրինցը այցելեց Կաթողիկոսին վեհարանի մէջ և այդտեղ Կաթողիկոսը ընծայեց իտալական թագաժառանգին կենաց փայտի մասունքներ պարունակող մի խաչ և իր օրհնութիւնը տուեց պրինցին։ Պրինցի վերադարձին դէպի Երեւան, քաղաքը մի ժողովրդական տօնախմբութիւն սարքեց ի պատիւ բարձր հիւրի։

(Մշակ)

ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Յառաջիկայ հինգշաբթի օր, Տեառն մերոյ Ս. Համբարձման տօնի առթիւ, Ն. Բարձր Սրբազնութիւն՝ Ամեն. Տ. Խորէն Պատրիարք Հայրն հանդիսաւոր Ս. Պատարագ պիտի մատուցանէ ի Ս. Փրկիչ եկեղեցւոջ, վասն հոգւոց հանգուցելոց հաստատութեանս մեծանուն հիմնադրին՝ Պէզճեան Յարութիւն Ամիրայի, նաեւ այլոց բարերարաց։

Արդ՝ ներկայիւս կը հրաւիրուին բարեպաշտ ազգայինք նոյն աւուր կրօնական հանդիսին ներկայ գտնուիլ ի մխիթարութիւն պաշտպանելոց։

Ի դիմաց Հոգաբարձութեան
Ազգ. Հիւանդանոցի

Ատենադպիր
Տ. ԿԻՒՄԻՒՇՃԵՐՏԱՆ

Վ. Ատենապետ
Պ. ԿԻՒԼՊԷՆԿԵԱՆ

Ծանօթ. — Հոգաբարձութիւնս՝ բարեպաշտ ժողովրդեան դիւրութեանն համար, երկաթուղւոյ վարչութեան հետ բանակցելով, նոյն օրն հետեւեալ կառախումբերն հիւանդանոցի առջեւ պիտի կենան։

Ըստ Թրքաց			Ըստ Եւրոպացւոց	
Թիւ	Ժամ	Րոպէ	Ժամ	Րոպէ
12	1	10	8	30
16	2	10	9	30
18	2	40	10	—
20	3	10	10	30
24	4	10	11	30

ՄԵՐ ԹԵՐԹՕՆԸ

Այսօր կ'աւարտի մեր թերթօնը, և յառաջիկայ շաբաթ օրէն կ'սկսինք հրատարակել Օգդաւ Ֆէօյէի նորագոյն վէպը,

ԱՐՈՒԵՍՏԱԳԷՏԻ ՊԱՏԻՒ,

որ Ֆրանսական մամլոյն կողմէ անցեալ ամսոյ մէջ ողջունուեցաւ իբր մեծանուն ակադեմականին ամենէն ընտիր գործերէ մին։

Վաղը, հինգշաբթի, «ԱՐԵՒԵԼՔ» չ'հրատարակուիր Համբարձման տօնին պատճառաւ։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՇՆՈՐՀ

Վեհ. Սուլթանն հրամայած է Իւր անձնական [illegible] 2000 [illegible] իսլամ և ոչ-իսլամ վարժարաններու աշակերտաց և ուսուցչաց, որք Խրրգայի Շէրիֆի հանդիսի օրը Ն. Կ. Վեհափառութեան անցած ճամբուն վրայ կենալով, մաղթերգներ երգած էին։

Ն. Կ. Վեհափառութիւն հրամայած է միանգամայն որ Կրթական Նախարարութեան պաշտօնատան մէջ յանձնաժողով մը կազմուի և անոր միջոցաւ կատարուի կայս. պարգեւի բաշխման գործողութիւնը։ Վեհ. Սուլթանի այդ դրամական պարգեւն արդէն յանձնուած է նոյն Նախարարութեան։

Օգոստափառ Սուլթանին ուսումնասիրական բարձր զգացմանց այս հաւաստիքը նոր յաւելուած մ'է այն բազմաթիւ շնորհաց վրայ զորս վեհանձնաբար կ'ընէ միշտ կրթական գործին յառաջդիմութեան համար և Իւր այս նոր շնորհ երախտագիտութեամբ կը լնու անխտիր Իւր բոլոր հպատակները։

ՕՏԱՐ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ

Լէօն ԺԳ Պապը Պիոս Թ պատուանշանի առաջին աստիճանը նուիրած է հեռագրական և թղթատարական վերատեսուչ Հասան Ալի էֆէնտիին։

Կ. Պոլսոյ պապական նուիրակ Տ. Պոնէթթի երկուշաբթի օրը Հասան Ալի էֆէնտիի բնակարանն երթալով, յիշեալ պատուանշանն անձամբ յանձնեց Ն. Վսեմութեան։

ՍԱՎՈՒԱՅԻ ԹՈՄԱՍ ԻՇԽԱՆԸ

Այս գիշեր Եըլտըզի պալատան մէջ հացկերոյթ մը պիտի տրուի ի պատիւ Սավուայի Թոմաս իշխանին, գեր-ծովակալ Միջերկրականի իտալական նաւատորմի երկրորդ բաժանման։

* *

Իշխանը երկուշաբթի առաւօտ Տօլմա Պաղչէի պալատան մէջ Պայրամի հանդիսին ներկայ գտնուելէ յետոյ, Օթէլ Ռուայեալ դարձաւ ուր ճաշեց և անտի կառքով Պոլիս անցաւ ընկերակցութեամբ Ահմէտ Ալի փաշայի, կայս. թիկնապահ Մէհմէտ պէյի և իւր հետեւորդաց։ Ն. Բարձրութիւն այցելեց Այա Սոֆիայի, Սուլթան Ահմէտի մզկիթներն ու Քաարիէ ճամիին։ Յետոյ, Կ. Պոլսոյ բերդերուն շրջանը կատարեց մինչեւ Էյուպ ուր Թէրսանէի շոգենակոյկներ և պալատական նաւակներ կ'սպասէին։ Իշխանն և իւր հետեւորդք պալատական նաւակներու մէջ բազմելով Թօփհանէ եկան, ուստից պալատական կառքերով Բերա գնացին։

Երկուշաբթի գիշեր իտալական դեսպանատան մէջ փառաւոր հացկերոյթ մը տրուեցաւ ի պատիւ իշխանին. սեղանին ներկայ էին, բաց ի Ն. Բարձրութենէն, իւր առաջին թիկնապահը՝ Քաւալօ Կալեանի, իտալական Լէբանթօ զրահաւորին հրամանատար Քաւալօ Ալպերթօ, Լէօնէ Վիրաճէ և Պապավարա ասպետները, Ահմէտ Ալի փաշա, կայս. թիկնապահ Մէհմէտ պէյ, Պիզիոյ Մարգիզն ու Մարգիզուհին, իտալական դեսպանատան պահակ Սէնէ- մարտամիաւուն հրամանատարը, դեսպանատան առաջին թարգմանն ու առաջին քարտուղարը, ինչպէս նաեւ Արեւելից իտալական վարժարաններու ընդհ. քննիչ Պ. Մանտալարին։

Սեղանէն յետոյ, Պառօն Պլան իշխանին ներկայացուց դեսպանատան և հիւպատոսարանի պաշտօնէութիւնն ինչպէս նաեւ մայրաքաղաքիս իտալական գաղթականութեան գլխաւոր անդամները։

* *

Երէկ առաւօտ, Ն. Բարձրութիւն՝ իւր հետեւորդաց և իտալական դեսպանին ու դեսպանուհւոյն ընկերակցութեամբ Սէնէ- շոգենաւով Թառապիա գնաց և միջօրէի ճաշն իտալական դեսպանատան ամարանոցին մէջ ըրաւ։

Կանխաւ եղած կարգադրութեան համաձայն, իշխանը ձիով կամ կառքով պտոյտ մը պիտի կատարէր մինչեւ Պէլկրատի անտառներն ու ջրամբարները, սակայն կրնայ ըլլալ որ երեկուան անձրեւոտ օդին պատճառաւ ի բաց թողուած ըլլայ այս խորհուրդ։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Մայրաքաղաքիս առողջապահական վարչութեան ուղղեալ հեռագիրք կը ծանուցանեն թէ կասկածելի հիւանդութեամբք վարակեալ տեղերու վիճակը գոհացուցիչ է այժմ։ Ո՛չ Մուսուլի, ո՛չ Քէլէքի մէջ, ո՛չ ալ անոնց շրջակայքը հիւանդութեան դէպք մը չէ պատահած։ Յառաջագոյն հիւանդացող անձինք, որոց ցուցակն հրատարակուած էր, ամէնքն ալ բժշկուած են։ Սակայն Մուսուլի իշխանութիւնք առ ի զգուշութիւն վերցուցած չեն տակաւին քանի մը գիւղերու շուրջն հաստատեալ զինուորական շղթայն։

ՍԱՔՍ-ՎԷՅՄԱՐԻ ԻՇԽԱՆԸ

Սաքս-Վէյմարի իշխանը Վառնայէն հեռագիր մը ուղղելով առ Վեհ. Սուլթանն, իւր շնորհաւորութիւնները մատուցած է Պայրամի տօնին առթիւ և միանգամայն ջերմ շնորհակալիք յայտնած է Կ. Պոլսոյ մէջ իւր գտած սիրալիր ընդունելութեանն համար։

ԵՓՐԱՏԻ ՎՐԱՅ ՆԱՒԱՐԿՈՒԹԻՒՆ

Ասկից առաջ ծանուցուեցաւ թէ կայս. անձնական Գանձուն նախարարութեան կողմէ կարգեալ ճարտարագէտք՝ որոց պաշտօն յանձնուած էր Եփրատ գետն ամեն եղանակի մէջ նաւարկելի ընելու խնդիրը քննել և այդ նպատակաւ կատարելի աշխատութեանց ծախուց հաշիւը պատրաստել, իրենց պաշտօնն աւարտելով տեղեկագիր մը տուած էին Պաղտատի կուսակալին։ Այդ տեղեկագրէն կ'երեւի թէ յիշեալ գետը կատարելապէս նաւարկելի ընելու մասին անյաղթելի դժուարութիւն մը չկայ։ Ճարտարագէտք յայտարարած են թէ այս բանիս համար բաւական է միայն հին սահանքներու մնացորդները մաքրել, գետին ծանծաղ [illegible] և աւազահան գործիներու միջոցաւ պարպել հոսանքին դիզած աւազները։ Այս գործողութեանց կատարման համար ըլլալիք ծախքը 22,000 ոսկի հաշուուած է, առանց հաշուելու աւազահան գործիներու և այլոց ծախքերը։ Այս գումար պիտի վճարուի Հալէպի, Մուսուլի և Պաղտատի կայսերական կալուածոց հասոյթներէն։

Վեհ. Սուլթանն, որ չի դադրիր նահանգաց ընդհանուր վիճակի բարւոքման պայմաններն ուսումնասիրել, մտադրութիւն ունի Եփրատի վրայ շոգենաւային կանոնաւոր երթեւեկութիւն մը հաստատել տալ, պէտք եղած թուով շոգենաւուց միջոցաւ, որպէսզի Հալէպ վերստանայ մէկ մասն Պաղտատի վաճառականութեան որ երբեմն բոլորովին իր ձեռքն էր և զոր այժմ Սուէզի ջրանցքը կորզած է իրմէ։ Եփրատի մասին առաջադրեալ ծրագիրը նախաշաւիղը պիտի լինի այն մեծ երկաթուղւոյն զոր կը խորհուի շինել Միջերկրականը Պարսից ծոցին հետ յարաբերութեան դնելու համար։

Վերոյիշեալ ծրագրի համաձայն՝ դիւրաւ պիտի օգտուին Հալէպի, Մուսուլի և Պաղտատի կայս. ագարակաց հունձքերն որք առատութեան տարիներու մէջ դիզուած կը մնան մթերանոցներուն մէջ, փոխադրութեան [illegible] պակասութեան պատճառաւ։

Եթէ առաջադրեալ խորհուրդն իրագործուի, կայս. անձնական Գանձուն նախարարութիւնը պիտի գնէ այս ձեռնարկի համար պէտք եղած գործիները որք առնուազն 40,000 ոսկւոյ գումարի մը պիտի հանին։

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

Նիկոմիդիայէն մինչեւ Ատա-Բազար երկաթուղւոյ գծին շինութիւնը աւարտած ըլլալով, Անատօլուի երկաթուղեաց ընկերութեան տնօրէնութիւնը որոշած է յունիս 2 (Ն. Տ) երկուշաբթի օրը կատարել անոր բացումն հանդիսաւորապէս։ Այս առթիւ հրաւիրագիրք ուղղուած են կայս. պալատան և Բ. Դրան պաշտօնատարաց ոմանց և այլ պաշտօնէութեանց ու եւրոպացւոց։

ԳՈՂԵՐՈՒ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒՄ

Կը յիշուի թէ իբր երկու շաբաթ առաջ գիշեր մը Գատըգիւղի մէջ Գարամաճեան Գէորգ էֆէնտիի տունը գողեր մտնելով, արժէքաւոր նիւթեր ու դրամ գողցած էին, ինչպէս նաեւ արժեթուղթեր որոց թիւերն հաղորդուած էին Սկիւտարի ոստիկանութեան ու ոստիկանութեան քննիչ Պ. Պոնէնի։

Երկուշաբթի օրը, Պ. Պոնէն՝ ընկերակցութեամբ իւր օգնական Պ. Պէրթօմէի, Գարաքէօյի հրապարակէն անցած պահուն, կասկածելի երեւոյթով մարդ մը նշմարեց որ լումայափոխի մը մօտենալով կ'առաջարկէր Եգիպտական Քրէտի Ֆոնսիէի երկու արժեթուղթ վաճառել անոր։ Պ. Պոնէն ինքն ալ մօտեցաւ լումայափոխին, այնպէս մը կեղծելով թէ դրամ պիտի առնէ և աչք մը նետեց արժեթղթոց թիւերուն վրայ և տեսաւ թէ Գարամաճեան Գէորգ էֆէնտիի տունէն գողցուածներն էին։

Պ. Պոնէն հրաւիրեց անծանօթն իրեն հետ Վօյվօտայի պահականոցը երթալ. մարդն ի սկզբան փորձեց ընդդիմանալ, սակայն երկու ոստիկանք հասնելով ձերբակալեցին զայն և պահականոց տարին ուր գրպանները խուզարկուելով 30 օսմ. ոսկի և 500 դրուշ գտնուեցան։ Անծանօթն հարցաքննուելով յայտարարեց թէ իւր անունն էր Էֆթիմ և թէ իւր կինը Փոքր-Ասիոյ կողմը ուղեւորած ըլլալուն պատճառաւ, ինք Թօփհանէի սրճարանաց միոյն վերնայարկին մէկ խուցին մէջ կը բնակի. «գալով երկու արժեթուղթերուն, յարեց, անոնք Աղեքսանդրիայէն ղրկուած են ինձ։»

Էֆթիմ, Բերայի ոստիկանատունը տարուեցաւ, մինչ Պ. Պոնէնի հրամանաւ խուզարկութիւն մը կը կատարուէր անոր բնակած խուցին մէջ, ուր բան մը չգտնուեցաւ։ Կալաթա-Սէրայի մէջ Էֆթիմ նոր հարցաքննութեան մը ենթարկուելով, յայտարարեց թէ այդ երկու արժեթուղթերը առած էր Ղալաթիոյ վատահամբաւ կանանց միոյն քով՝ Մարինքա անուն յոյն կնոջմէ մը։ Անոր վրայ խուզարկութիւն մը կատարուեցաւ յիշեալ կնոջ տան մէջ։

—Բերա, Թիմոնի փողոցը, վարձու սենեակ մը բնակող հնդկաստանցի Հասան էֆէնտի անուն մարդու մը դրամն ու արժէքաւոր նիւթերը գողցուած էին ուրբաթ առաւօտ։ Ոստիկանութիւնն խիստ քննութիւն մը բանալով, գտած է գողը որ աւստրիական հպատակ է և այժմ հիւպատոսարանի բանտը կը գտնուի։ Գողցուած նիւթերու մէկ մասը տանը ճեմիշէն գտնուած են և մէկ մասն ալ Ղալաթիոյ նպարավաճառի մը խանութէն։

—Երէկ առաւօտ, դարձեալ Թիմոնի փողոցին մէջ, «կրա՛կ կայ, գո՛ղ կայ» ձայներ կը լսուէին վատահամբաւ տան մը պատուհանէն։ Մաքուր հագուած մարդ մը իրեն ծանօթ կին մը տեսնելու պատրուակաւ վեր ելած և կնոջը ծոծրակին բռունցքի հարուած մը իջեցնելով, յաջողած էր դարակին մէջ գտնուած փոքր գումար մը, ոսկի ժամացոյց մը եւ քանի մը մանր նիւթեր առնելով խոյս տալ. կինը՝ սթափելով՝ պատշգամը վազած և աղաղակել սկսած էր։ Տանը սպասաւորք գողին ետեւէն վազելով, բռնեցին ու ոստիկանութեան յանձնեցին։

Յառաջիկայ շաբաթ Վիքթօրիա Թագուհւոյն ծննդեան տարեդարձն ըլլալով, անգլիական դեսպանուհին տիկին Հուայթ դաշտային հանդէս մը կազմակերպած է այդ օրուան համար և հրաւիրագիրներ ուղղած է ամեն կողմ։

—Պ. Բարայանիի տնօրէնութեան ներքեւ կազմեալ յունական օբէրայի խումբն, որ մեծ յաջողութիւն գտած է ի Բերա, նախընթաց իրիկուն կայս. պալատ հրաւիրուելով պատիւ ունեցաւ ներկայացում մը տալ առաջի Վեհ. Սուլթանին, որ հաճեցաւ չորրորդ կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան շնորհել Պ. Բարայանիի և այլ և այլ կարգի պատուանշանք գլխաւոր դերասանուհեաց ու դերասանաց, ինչպէս նաեւ Թէփէ-Պաշիի պարտիզին վարձակալներուն։ Ն. Վեհափառութիւն հաճեցաւ նաեւ դրամական պարգեւ մը շնորհել խումբին։

—Վերջին մարտ ամսոյն մէջ ծխախոտի Րէժիի վարչութեան հասոյթից գումարն եղած է 139 000 ոսկի։

—Վերջին մարտ և ապրիլ ամսոց մէջ Օսմ. Հանրային Պարտուց վարչութեան հասոյթք 4000 ոսկւոյ աւելցութիւն մը ունեցած են։

—Պ. Տը Լէսէբսի անդրանիկ աղջիկը Կօնթ-Պիրոն կոմսուհին որ նախորդ շաբթուն ամուսնացած էր ի Բարիզ, ամուսնոյն հետ մայրաքաղաքս եկած և Բերա, Կրանտ-Օթէլ իջեւանած է։

—Մայրաքաղաքիս Ֆրանսական դեսպանատան երրորդ թարգման Պ. Ֆերթէ ամուսնալուծութեան դատ բացած է իւր կնոջ դէմ։ Այս դատ դռնփակ կը տեսնուի հիւպատոսարանի դատարանին առջեւ։

—Երուսաղեմայ Լատինաց Պատրիարք Տ. Լիւտովիք Բիավի, որ Կիպրոս ուղեւորած էր, անցեալ շաբթու Պէրութ դարձեր է։

ԹՐԱՄՈՒԷՅԻՑ ԸՆԿ. Կ. ՊՈԼՍՈՅ

Կը ծանուցուի Թրամուէյից ընկերութեան բաժնետերաց թէ մէն մի պարտատոմսի վրայ 12·50 Ֆրանքի թիւ 16 կտրոնին վճարման համար Պորտըրոններն ի ճշդութիւն պիտի ընդունուին 1890 յունիս 1էն սկսեալ, ամեն երեքշաբթի և ուրբաթ, ժամ 2էն 4, և վճարումները պիտի կատարուին Ընկերութեան սնտուկէն, ութ օր յետոյ։

Ընդհանուր Տնօրէն
Ա. ԹՐԻՒԼԷ

Կ. Պոլիս, 20 մայիս

ԱԶԴ

Վերին Վօսփոր բնակող պատուաւոր տան մը մէջ երկու փոքրիկ մանչերու խնամք տանելու և նախնական գիտելիք ուսուցանելու յարմար վարժուհի մը կը խնդրուի։ 476

Դիմել Արեւելքի խմբագրատունը։

Նազիլլիի համար ուսուցիչ մը կը խնդրուի, 20—25 մէճիտիէ ամսականով։ Պէտք է գիտնայ հայերէն և թուրքերէն. աւելի աղէկ՝ եթէ ֆրանսերէն ևս գիտնայ։

Նազիլլի Այտընէն մէկ ժամ հեռի է երկաթուղւով։

Դիմել Արեւելքի խմբագրութեան, մինչեւ կէս օր։

Իբր տասը տարիներէ ի վեր փորձառու տոմարակալ մը, հմուտ տաճկերէն, գաղղիերէն և անգլիերէն լեզուաց, պատրաստ է վաճառականաց և կամ գործակատարաց քով ծառայելու թէ՛ այցելութեամբ և թէ մնայուն կերպիւ. դիմել Գավաֆեան գրատուն, Զաքմաքճըլար Եօգուշու։ 477

ԵԱԼՈՎԱՅԻ ՋԵՐՄՈՒԿՆԵՐԸ

Կը ծանուցուի արգոյ հասարակութեան թէ Եալովայի հանրային ջերմուկները վարձուած են [illegible] կողմէ և թէ կարեւոր նորոգմունք ի գործ դրուած են անդ։ Նոր շինուած առաջնակարգ ճամբայ մը կը միացնէ յիշեալ ջերմուկները Եալովայի։

Օթէլը կահաւորուած է բոլորովին ի նորոյ. բժիշկ մը հիւանդաց տրամադրութեան տակ կը գտնուի։ Բաց աստի, մասնաւոր մակոյկներ պատրաստուած են յատկապէս ուղեւորները փոխադրելու համար ի Եալովա։

Զմոռնանք ըսել թէ ամեն առաւօտ, բացի կիրակէ, Սիրքէճիէն շոգենաւ մը կայ ի Եալովա։

Նոր տնօրէնն
ՎԻԳԳՈՐ

* *

Համոզուած ենք թէ հիւանդները ամեն կարելի եղած դիւրութիւն և հանգստութիւն պիտի գտնեն Եալովայի ջերմուկներուն մէջ։ 461 9—9

քին մէջ այլ եւս ո՛ր և է տարակոյս չի մնաց։

—Ո՛հ, եղբա՛յրս, եղբա՛յրս, եթէ գիտնայի՛ր, ըսաւ Անտրէ։

—Գիտեմ, պատասխանեց Նօէլ ժպտելով։

—Ինչպէ՞ս։ Մայրերնիս առաջուց ըսա՞ծ էր քեզ։

—Ո՛չ, մայրերնիս պարզապէս զգացունել տուած էր մեզ թէ անակնկալ մը պիտի ունենայինք։ Անակնկալը սա է որ ժիւլիէթը քեզի կնութեան կուտայ։

—Այո՛։

—Լաւագոյն ընտրութիւն մը չէր կըրնար կատարել։

—Ուրեմն համամի՞տ էք, ըսաւ ժիւլիէթ դողահար։

—Ինչո՞ւ չէ։

—Ըսել է պիտի սիրէք զիս։

—Այո՛, բոլոր սրտովս։

—Բարեկամուհի մը, քրոջ մը պէս։

—Քրո՛ջ մը պէս, ըսաւ քահանայն, որուն ձայնը թեթեւապէս խռովեցաւ, վասն զի կը մտածէր արդարեւ թէ ժիւլիէթ կըրկնապէս իր քոյրը պիտի ըլլար։

Սակայն ձայնը զօրացուց։ Գէշ օրերը անցած էին. չէ՞ մի որ իր մայրը կուտար անյիշաչարութեան օրինակը։

Երկար ժամանակ խօսակցեցան իրարու հետ։

Յետոյ ժիւլիէթ բոլորովին ինքզինքին գալով, ոտքի ելաւ։

—Ասկից աւելի երկար չեմ կրնար մընալ։ Մայրս մտատանջութեան կը մատնուի։ Մնաս բարով, Անտրէ... մնաս բարով, եղբայր իմ։ Ձեզ գալով, մայրի՛կ, արդեօք պէտք եղածին չափ անձնուիրութիւն և գորով պիտի ունենա՞մ ձեզ փոխարինելու համար ինծ պարգեւած երջանկութիւններդ։

Սակայն այդ վայրկենին մտահոգութիւն մը նկարուեցաւ իւր դէմքին վրայ։ Ֆէրնանտի երեսը կը նայէր, յետոյ Անտրէին, իբր թէ ուզէր հարցում մը ուղղել անոնց։

Ֆէրնանտ հասկցաւ։

—Ի՞նչ կայ, սիրելի աղջիկս, հարցուց։

—Մօրս վրայ կը մտածեմ։

—Ես ալ վաղուց հետէ քեզ նման անոր վրայ մտածած եմ։ Բանէ մը մի՛ վախնար, աղջիկս. կ'ուզեմ որ երջանկութիւնդ կատարեալ ըլլայ։ Եւ այնպէս ալ պիտի ըլլայ։ Մայրդ չի կրնար քու խնամքներէդ զրկուիլ։ Պէտք չէ որ բաժնուիս իրմէ. Քեզ հետ դղեակ պիտի գայ։ Եթէ ձեր ամուսնութենէն վերջը ճամբորդութիւն մը կատարէք, ինչպէս կարելի է, մայրդ անձնուէր բարեկամ մը պիտի գտնէ յիս։ Երջանիկ եղիր, ժիւլիէթ։ Ու ոչ մէկ ամպ չի մթագնէ քու ճակատդ։

ժիւլիէթ Սէրտօն դարձաւ։

Ա՜հ, ինչպէ՛ս թեթեւստն և զուարթ կ'ընթանար։ Ինչպէ՛ս մոռցուած էին ամեն նեղութիւնք։ Ու սատրիկ երկար թուեցաւ իրեն ճանապարհը, վասն զի կ'աճապարէր երթալ ամեն բան պատմել հիւանդին։

Մայրն անհամբերութեամբ իրենց կըսպասէր։ Մտատանջութեան մատնուիլ կսկսէր։

—Որքա՛ն երկար ժամանակ մնացիր, աղջիկս։

—Ո՛հ, մայր իմ, մայր իմ։

Իր բոլոր զօրութեամբ մօրը փարեցաւ։ Այնքա՛ն երջանիկ էր որ արցունքները վերստին հոսիլ սկսան։

Մայրը վախցաւ թէ նոր դժբաղդութի՞ւն մը պիտի պատահէր։

Այնքա՛ն տառապած էր հէգ կինը։ Այլ ևս երջանկութիւնն անհնարին էր իրեն համար։

Այն ատեն, ծիծաղելով ու արտասուելով, ժիւլիէթ սիրտը բացաւ իր մօր եւ ամուսնութեան լուրն իմացուց։

—Աստուած այսպիսի բարութիւն մը պարգեւելու էր մեզ, ըսաւ հիւանդը։

Սակայն Ֆէրնանտ պայման մը դրաւ այս ամուսնութեան։ Այսինքն, դեռ քանի մը ամիս սպասել հարկ էր։ Իբր խոհեմ մայր, կ'ուզէր որ ժամանակը տկարացունէր Օրնօաիէալի յիշատակն Անտրէի ու Նօէլի մտաց մէջ։

Սակայն, ժիւլիէթի այցելութեան երկրորդ օրն իսկ, Ֆէրնանտ Պերժըրըի մէջ մասնաւոր յարկ մը պատրաստել տուաւ մանկամարդ աղջկան ու մօրը համար։

Տասնհինգ օր յետոյ, ժիւլիէթ և իր հիւանդ մայրը դղեակին մէջ կը հաստատէին իրենց բնակութիւնը։

Երեք ամիսէն, Սէրտօնի փոքրիկ եկեղեցւոյն մէջ կը կատարուէր Անտրէի ամուսնութիւնը ժիւլիէթի հետ։

Եւ պսակն օրհնողն, ամենէն գողահարն, ամենէն յուզեալը, Նօէլն էր...

Երբ նորապսակ ամուսինք եկեղեցիէն ելան ու կառք նստան Պերժըրը դառնալու համար, ամբողջ Սէրտօնի ժողովուրդը ճամբուն վրայ խռնուած էր զանոնք դիտելու համար։

Այդ հոծ բազմութեան մէջէն զուարթ եւ հնչուն ձայն մը բարձրացաւ, հարսանեկան տրամադրութիւնը իւր ճաշակին համաձայն տօնելու համար։

Պարապ գաւաթը լեցուր,
Պարպէ՛ գաւաթը լեցուն,
Եւ ձեռքիդ մէջ մի՛ թողուր
Գաւաթ պարապ կամ լեցուն։
Եւ ձեռքիդ մէջ մի՛ թողուր
Գաւաթ պարապ կամ լեցուն։

Մեր Միւս-ա Մօռ բարեկամն էր որ անկից անցնելով, ուզած էր այլոց նման ինքն ալ տեսնել երջանկութիւնն անոնց որոց տրտմութեանց այնքա՛ն սերտիւ խառնուած էր։

ՎԵՐՋ

Թարգմանեց
ՏԻԳՐԱՆ ԱՐՓԻԱՐԵԱՆ

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՊԵՐԼԻՆ, 20 Մայիս. — Ելմտացոյցի Յանձնաժողովը 5ի դէմ 14 ձայնով ընդունեց Արեւելեան Ափրիկէի համար խնդրուած 4 1/2 միլիոն մարքի վարկը և 4ի դէմ 15 ձայնով ընդունեց յաւելուածական վարկերը։

ԼՈՆՏՈՆ, 20. — Երեսփոխանաց ժողովոյն մէջ, արտաքին գործոց խորհրդական Սըր Ճ. Ֆէրկիւսըն յայտարարեց թէ Արեւելեան Ափրիկէի մէջ Անգլիոյ և Գերմանիոյ ազդեցութեանց շրջանակները դեռ եւս աշխարհագրօրէն որոշուած չեն։ Այս խնդրոյ նկատմամբ այս պահուս Պերլինի մէջ կատարուած բանակցութիւնք բոլորովին ծածուկ կը պահուին։

—Երեսփ. ժողովը միջօրէէն յետոյ ժամը 3ին սկսած նիստն հազիւ կրցաւ աւարտել առաւօտեան ժամը 4ին, (այսինքն նիստը 13 ժամ տեւեց,) և այս երկար նիստին մէջ հազիւ երկու հատուածներ կրցաւ քուէարկել ելմտացոյցի օրինագծէն։ Ելմտական նախարար Պ. Կօշըն յայտարարեց թէ կառավարութիւնը միտքը դրած է աւարտել վիճաբանութիւնն՝ հակառակ ընդդիմադիր կուսակցութեան բոլոր խափանարար հնարքներուն։

ԲՐԱԿԱ, 20.—Պոհեմիոյ Նահանգային Երեսփ. Ժողովն այսօր բացուեցաւ։ Նախագահն իր բացման ճառով յանուն Կայսեր գոհունակութիւն յայտնեց որ գերմանական գաւառաց ամէն երեսփոխանք կը մասնակցին ժողովոյն։ Այս իրողութիւն դրական յառաջդիմութիւն մըն է գերման և չեխ ազգութեանց հաշտութեան գործոյն մէջ։ Այս երկուց տարերաց խաղաղութեան համար պատրաստուած ծրագրոյն վիճաբանութիւնը մօտերս կ'սկսի։

ՊԵՐՆ, 20.—Դաշնակցային խորհուրդըն յայտարարեց թէ Զուիցերիա պատրաստ է Գերմանիոյ հետ բանակցութեան մտնել՝ բնիկութեան նոր դաշնագիր մը կնքելու համար, (ի դիւրութիւն երկուց երկրաց միջեւ ծագող ոստիկանական խնդրոց։) Բանակցութիւնք մօտերս պիտի բացուին ի Պէրն։

ՎԻԵՆՆԱ, 20.—Բոլիթիշէ Գօրէսբոնտէնց Պերլինէ նամակ մը կը հրատարակէ՝ Ռուսիոյ և Գերմանիոյ միջեւ ենթադրեալ համաձայնութեան խնդրոյն վրայ։ Պերլինի ձեռնհաս ակմբոց այս մասին արտայայտած գաղափարները բացատրելով, նամակը կ'ըսէ թէ, Գերմանիա ամենայն հաստատամտութեամբ յարեալ կը մնայ Երրեակ Նիզակակցութեան, եւ հետեւապէս չ'կրնար ուրիշ Տէրութեանց հետ դաշնագիր կնքել, բայց եթէ իւր երկուց նիզակակցաց հետ համաձայնութեամբ։ Եթէ Ռուսիա կ'ուզէ Գերմանիոյ մերձենալ, պարտի համոզուիլ թէ Գերմանիա ուրիշ կերպով չկրնար համաձայնիլ իրեն հետ բայց եթէ իբրեւ անդամ Երրեակ Նիզակակցութեան։

ԲԱՐԻԶ, 20.—Ճէզայիրի այլ և այլ կողմերը, Արաբք ծայրայեղ վարմանց մէջ գտնուեցան Հրէից դէմ. Բազմաթիւ ձերբակալութիւնք։

ԱԶԴ

ՔԻՒՆԱՐՏ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿ.

CUNARD

Մարոքօ շոգենաւը Լիվրբուլէն աստ հասաւ այս առաւօտ։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 7 Մայիս

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ		
3 ամիս Լոնտրայի վրայ (Պանքայի)		109 7/8
3 » » » (վճարելի)		109 1/2
3 » Բարիզի » (պանքայի)		22 90
3 » » » (վճարելի)		22 97 1/2
Օսմանեան Քօնսօլիտէ		
Երէկ երեկոյ գոց. (Ինաց. Ս. Սէրի)		20 35
Պօրսային գոցուելէն վերջը	»	20 37
Բերայի մէջ	»	— —
Առաւօտեան բացուելու	»	20 35
Կէս օրին	»	20 35
ԻՒՆԻՖԻԷ ՏԱՀՎԻԼԻ		
Երէկ երեկոյ		55 30
Այս առաւօտ		56
Կէս օր		56 36
ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ		
Փոխառութիւն	A. Սէրի	45
»	B. »	26 5/8
»	C. »	20 37
ԲԱԺՆԵՏՈՄՍ		
Սօսիէթէ Ժէնէրալ	Անգլ. Լր.	4 38
Քրէտի Ժէնէրալ	Օսմ. »	9 36
Պանք տը Գօնս	» »	7 23
Սօս. Շանժ է Վալէօր	» »	5 2
Թրամուէյ	» »	488
Ռումէլի երկաթուղի	Ֆր.	3 77 7/8
Բաժնեթուղթ Լավրիոնի	Գ. Կ.	133
ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ		
Օսմանեան ոսկի	ղրշ.	100
20 Ֆրանքնոց	»	87 34
Անգլիական ոսկի	»	110 22
Մարք (գերմանական ոսկի)	»	108
Իմբերիալ	»	90 30
Գրիվնք	»	51 20
Ռուսալի Թղթադրամ	»	7 96
» արծաթ	»	77
Մէճ. արծաթ. (առբը)	»	108 12
Պէշլիկ	»	103 20
Հինգնոց	»	103 20
Մէթալիք	»	99 10
Թուզլիք	»	11

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Բարիզ, 20 Մայիս, ժամ 3 վայր. 45 երկվ.

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	90 10
» » 4 1/2 %	106 05
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ.	19 12 1/2
Օսմանեան երկաթուղի	77 75
» Րէժիի բաժնեթուղթք	260
Պանք Օթոման	584
Գրէտ Լիոնէ	739 50
Իտալական Ռանթ 5 %	97 15
Չիլենական 5 %	477 50
Բրիօրիթէ Թիւրք	518 12 1/2
» » (Նոր)	417 50
Եգիպտական միացեալ	486
Պանք տը Բարի	830
Օսմ. մաքս. արժէթուղթ	456 25
Սուէզի ջրանցք	2385
Սպանիական արտաքին	76 13/16
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 14

Լոնտրա, 20 Մայիս, ժամ 6 վայր. 30 երկվ.

Անգլ. քօնսօլիտէ	98 1/2
Օսմ. » Սէրի Դ.	19 15/16
» » » Ա.	44 7/8
» » » Բ.	26 5/8
» » » Գ.	19
Փոխառութիւն 1877	103
Պանք Օթոման	13 5/16
Եգիպտական միացեալ (իւնիֆիէ)	96 1/2
» առանձ. (բրիվիլէժիէ)	104 7/8
Տայրա Սանիէ	86 1/2
Տօմէնիալ (փոխառ. Դօմէն)	105
Չիլենական 5 %	95
Մօնօբօլ »	79 1/2
Ռուսական 1889	99
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	25 14

Վիեննա, 20 Մայիս, ժամ — վայր —

Օսմանեան երկաթուղի	36 80
» Րէժիի բաժնեթուղթք	115 50
Փոխանակութիւն Լոնտրայի վրայ	118 30

Պերլին, 20 Մայիս, ժամ — վայր —

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 35
Ռուսալ Թղթադրամ	231 1/4
Օսմանեան երկաթուղի	82 20
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ.	19 20

ՎՈՍՓՈՐԷՆ ԱԴՐԻԱԿԱՆ

Թրիէսթ, 3/15 մայիս

Մայիս 2ին չորեքշաբթի օր մեկնեցայ Պոլսէն Ֆլօռիօ-Ռուպաթինօ ընկերութեան Թրիէսթ շոգենաւով որ Վենետիկ պիտի հասնի եօթն օրէն։

Երբ բարեկամներս հեռացան շոգենաւէն ու Թրիէսթ ճամբայ ելաւ, ուրախութիւն մը ունէի, այդ անձրեւոտ տխուր երիկունը, միայնութեանս մէջ։ Վիրջապէ՛ս, ալ եօթն օր ոչինչ պիտի խորհիմ, ոչինչ պիտի գրեմ, պիտի վայելեմ Իտալացիներու dolce far niente-ն՝ [illegible] բոլոր հրապոյրներն. և սակայն հազիւ թէ Սառայ-Պուրնուն կը դառնանք ու ահա կը ներկայանան աչքիս ու մտքիս դիտելու, խորհելու առարկաները։

Այո՛, ճար չկայ. դիտել, խորհիլ ու գրել ա՛լ ունակութիւն եղած է։ Գրողին աչքը բնազդով չորս կողմը կը նայի, բնազդով միտքը կ'անդրադառնայ ամէն նիւթի վրայ, անդիմադրելի զօրութիւն մը կը մղէ անոր ձեռքը դէպի գրիչ, նոյն իսկ երբ կէս օրէն երկու ժամ վերջ հանդարտ ծովն ու գարնայնի հրաշալի օդը մեղկութեան կը հրաւիրեն զինքը։

Այլ կայ պարագայ մը որ դառնութիւն կը խառնէ գրելու հաճոյքին։ Խօսիլ իր անձին վրայ ո՛չ գրողին ախորժելի է ո՛չ ընթերցողին։ Եսականութիւն կը բուրէ այդ ոճով գրելը. Ես անզգալի ընել մինչ առաջին օրէնքը չէ՞ գրականութեան մէջ յաջողելու։ Ամէն ընթերցող նեղութիւն կ'ունենայ լսելով անդադար գրողի բերնէն «Ես»։ Ո՞ գիտէ, թերեւս ամէն կարդացող սրտի նեղութիւն ունի թէ ինչո՛ւ ընդհանրութիւնը զբաղի այս ինչ անհատի անձովն ու ինքը մոռցուի։

Եւ սակայն միայնակ ճամբորդողի մը համար ուրիշ ի՞նչ միջոց կայ գրելու։

Ու յետոյ, ամէն գրող որ իր անձին վրայ չխօսիր ուղղակի, մինչ անուղղակի միշտ ինքզինքը չէ՞ որ առաջ կը նետէ։ Զգալով Ես, գրողը պարզապէս զոհողութիւն կ'ընէ հանրային զգացումին, կամ եթէ կ'ուզէք ըսենք նախապաշարումին։ Ո՞չ ապաքէն ամէն մէկ յօդուածի մէջ մեր մտածութիւններն են զոր կը դնենք.—եթէ ոչ թարգմանիչներ կամ ընդօրինակողներ պիտի ըլլայինք. մեր սրտի բաբախումները, մեր հոգւոյ արձագանգները չե՞ն զոր կը լսէ ժողովուրդն։ Եւ սակայն պէտք է կեղծել, պէտք է խօսիլ դիմառնաբար։

Բայց այս այսքան։ Աւելին երկար կ'ըլլայ։ Երկարաբանութիւնն աւելի անախորժ է քան եսականութիւնը։

* * *

Մենաստանի մը լռութիւնը կը տիրէ շոգենաւին մէջ։ Ո՛րչափ տարբեր ասիական եղերքներու ուղեւորութեանց, Խեղճերու խուռն բազմութիւնը որ սիրտ կը դալարէ, չկայ հոս. միայն սակաւաթիւ ուղեւորներ, ամէնքն ալ [illegible] բաժնուած։ Վերը մի քանի անձինք կան բացօթեայ, բայց այնչափ քաշուած, այնչափ լուռ որ իրենց ներկայութիւնն անզգալի է։

Տակաւին ֆրանսերէն բառ մը չի լսեցի շոգենաւին մէջ. հո՛ս տիրապետող լեզուն իտալերէնն է. ուղեւոր ու պաշտօնեայ, այր թէ կին, ամէնքն ալ իտալերէն կը խօսին։ Կարօտ մը ունէի այդ լեզուին. և ահա յիշողութեանս խորշերէն իտալերէն բառերն ու բացատրութիւնները մի առ մի դուրս կ'ելլեն, կ'արթննան երկարատեւ քունէ մը, առանց դժուարութեան կը մասնակցիմ խօսակցութեան։

Խօսակցութիւնները սեղանին շուրջը կը կատարուին. յետոյ ամէն ոք կ'առանձնանայ գիրք մը ձեռքը։ Իտալացի դերասանուհի մը որ Պոլսէն կը վերադառնայ Իտալիա, սեղանին վրայ ընկերակցութեան կեանք կը պարգեւէ։

Ու սակայն, միօրինակութի՛ւն։ Հանդարտ ծով, քաղցրաշունչ հով, հանգիստ խցիկներ, գիրք, պտոյտ, ահա կեանքերնիս։

Այս առաւօտ երբ կը ճաշէի, տեսայ տխրադէմ ու սեւադէմ մի անձ. հայ կը թուէր. մօտեցայ քովը. բարեւեցի. հո՛ս ալ պանդուխտ։ Մշեցի մըն է, կ'երթայ Աթէնա, պիտի փնտռէ եղբայրը, որ վեց տարի է հեռացած է հայրենիքէն, Կորնթոսի պարանոցն աշխատելու գնացեր է. ո՛չ ձայն կայ ո՛չ ձուն։

Կ'ըսեն թէ Հնդկաստանի մէջ ձմերուկ մը եթէ կտրես մէջէն Ղարապաղցի հայ մը կ'ելլէ։ Այլ մինչ աշխարհիս որ կողմն ալ, Կորնթոս թէ Փանամա, քար մը վերցնես, ներքեւէն հայու գլուխ մը չ'ելլի՞ տեսնես. Մշեցի հայու մը, Վանցի հայու մը գլուխը մանաւանդ։

Երկար խօսակցութիւնս կ'ընդհատեն երկու հայ տղեկներ որք ճլուըլալով քովս կուգան։ Հազիւ թէ տասն, տասն երկու տարեկան կան. զասոնք շոգենաւը դրած են Վենետիկ երթալու համար. վարդապետութեան պիտի պատրաստուին։

Մինչ ուսումնասիրութեան առարկայ չե՞ն այդ երկու տղաքներն որք պարզ ու միամիտ են, կեղծել չեն գիտեր, ինչ որ բնական է զայն կ'ըսեն։ Ուսումնասիրել տղաքները՝ մինչ գլխաւոր միջոցը չէ՞ ճանչնալու մեր ընկերութեան զանազան դասերը։

Այդ տղաքներէ մին Խուսար Ելմասեան, կրակոտ սիրուն տղայ մը, միւսը Վաչան Տիարպէքիրլեան։

Իմ վրաս թողած տպաւորութիւննին լաւ եղաւ։ Աղէկ հայերէն կը խօսին, սակայն մերթ ընդ մերթ կը խօսին նաեւ օտար լեզուաւ։ Ընտանեկան վարժութիւն է օտար լեզուաւ խօսիլ, իսկ դպրոցի կրթութիւնն է մաքուր հայերէն խօսիլը։ Գատը-գիւղի Մխիթարեանց վարժարանի աշակերտներ են. Հռոմէադաւան Հայոց վրայ Մխիթարեաններու բարերար ազդեցութեան նոր ապացոյցներ։

Ուղեւորներէ մին ֆրանսերէն հարցուց ասոնց թէ ի՞նչ ազգ են։ Հետաքրքիր կ'սպասէի թէ ի՞նչ պիտի պատասխանէին։

—Arménien, Հայ,

Ըսաւ Խուսար խրոխտ շեշտով մը։ Տարակոյս չկայ թէ առանց Մխիթարեաններու կրթութեան պիտի պատասխանէին.

—Catholique, Կաթոլիկ։

Փոքրիկ դէպք մըն է այս որ կը յորդորէ զմեզ երբեք չյուսահատիլ խղճի ազատութեան բարեբեր արդիւնքներէն։

Հարցաքննիչ դատաւորի մը դերը կը կատարեմ։ Կը խօսիմ զանազան երկիրներու վրայ։ Խուսարի իղձն է մեծնալ և երթալ Սուրբ Պետրոսի եկեղեցին տեսնել։

Խօսեցայ ասիական երկիրներու վրայ։ Ձե՞ն ուզեր այցելել մեր բնավայրը։

—Դրախտը, անանկ չէ՞, ըսին։

Դրախտի անունը այդ երկրի անուան համանիշ է ասոնց համար։ Այսքանէն ալ գոհ ըլլանք առ այժմ։

Եւ լեզուի մէջ ալ գրաբարեա՞ն են։ Տէր Աստուած, այս խեղճ տղաքներն ալ այդ հիւանդութեամբ վարակուած են։ Գրաբարը շատ կը սիրեն եղեր, վասն զի դժուար է կ'ըսեն և կ'ստիպուին աշխատիլ ու սորվիլ։ Իսկ աշխարհաբարը լաւ հայերէն չէ կ'ըսեն. կէսը տաճկերէն է։

Այո՛, գրաբարը կը սիրեն և ապացոյցն ան է որ գրաբար բան մ'ալ գիտեն։ Երկուքը միասին մտածելէ վերջ կը գտնեն.

—Ի տան։

Տունին մէջ ըսել է, կ'ըսեն։

Միտքս չ'կրցի ըսել, բայց չուզեցի աւելի առաջ տանիլ խօսակցութիւնը և գայթակղեցնել այդ ապագայ գրաբարեան հեղինակները, կամ լաւ եւս թարգմանիչները։ Թէպէտ և ապահով եմ որ մինչեւ ասոնց վարդապետ ձեռնադրուիլը գրաբար գըրողին վրայ այնպէս պիտի նայէին ինչպէս երբեմն [illegible] կարդացողին վրայ։

Կ'երթան վարդապետ ըլլալ. Կրօնական դաստիարակութիւնն իրեն տպաւորութիւններն ըրած է։ Ամէն դժուար խնդրի մէջ Աստուած կ'ըսեն։ Աստուծոյ կամքն, Աստուծոյ հրամանը կ'ըսեն։ Սակայն այնպէս պարզութեամբ, այնպէս հաւատալով կ'ըսեն որ աւելի սիրելի կ'ըլլան։ Կ'զգաս թէ կեղծաւորներ չեն, ինչ որ լսած են դպրոցին մէջ տպաւորուած է իրենց մտքին վրայ։

* *

Ու ծովն հանդարտ է, թուի թէ լճակի մը վրայ կը նաւարկենք նաւակով մը։ Արդեօք այս հանդարտութիւնն ալ ձանձրանալի պիտի դառնա՞յ, ինչպէս կեանքի հանդարտութիւնը։

Կ'ընթանանք ու կ'ընթանանք. Թողում այս նամակս, վաղն առաւօտ կը հասնինք Բիրէօ. չեմ գիտեր կա՞յ նորութիւն մը հաղորդելու։

ԱՐՓԻԱՐ ԱՐՓԻԱՐԵԱՆ

ԵՐԱԺՇՏՈՒԹԻՒՆ

Բ.

Ի նախնումն երգերն ի՞նչպէս կը պահուէին և կ'աւանդուէին յ'ապագայից. զանա գրեալ անտարակոյս կային մանաւանդ նշաններ՝ թէպէտ և թերի։ Յունաց և Հռովմայեցւոց նըման, Հայք եւս հաւանականապէս այբուբենի տառերը կը գործածէին։ Քրիստոնէութեան հաստատուելէն ետքըն ալ եկեղեցական երաժշտութեան մէջ այս գիրերը գործածուեցան, և մնացին մինչեւ ցարդ առ մեզ և առ Յոյնս։

Հռովմայեցիք, աշխարհակալութեամբ զբաղած լինելով, ծանուցեալ աշխարհի տիրելէն յետոյ սկսան առաւել մշակել զգիտութիւնս և զգեղարուեստս։ Այսպէս, Օգոստոս կայսեր ժամանակ սկսան երաժշտութեան արուեստի հետամուտ լինել։ Մինչեւ ցայն վայր իրենց ծանօթ էին միայն՝ սրինգն, պատերազմական փողը և ծնծղայի նման նուագարաններ եւլն. մինչդեռ Եփրայեցիք շատ առաւել առաջ մշակեր էին զերաժշտութիւն և զերգ, քանզի Ս. Գիրքը կը յիշատակէ Մովսէսի երգերը, Երիքովի փողերը, Դաւիթի սաւիղը եւլն։ Առ Եփրայեցիս երաժշտութիւնը սերտ յարաբերութիւն ունէր կրօնական արարողութեանց հետ։ Առաջին քրիստոնեայք այս օրինակի հետեւեցան, և ջանացին, որպէս առ մեզ, ժողովրդոց մտքէն ջնջել կռապաշտութեան գարուց աւանդած երգերը և գրեթէ ամէն ուրեք յաջողեցան դժբախտաբար յայսմ մասի։

Բայց ուստի՞ առեր էին ծնունդ Եփրայեցւոց և Յունաց երաժշտութիւնները։ Մինչ յանդուգն խորհուրդ մը արտադրած կը լինիմք, եթէ կարծենք թէ երկուքին ալ աղբիւրը մի և նոյն է, այս է եգիպտականն։ Իսրայելացիք յետ բնակելոյ երկար ժամանակ յ'Եգիպտոս սովորեր էին անշուշտ այն երկրի քաղաքականութեան լեզուի արուեստից եւլն։ Ուստի երբ Մովսէս Մարգարէ հանեց ըզնոսա Փարաւոններու աշխարհէն, նոր և մասնաւոր երաժշտութիւն չ'հնարեց հաւանականապէս։ Այն ինչ Կարմիր ծովէն անցան, բերբերաւոր Իսրայէլացիք՝ ի ծունր իջած՝ փառաւորեցին զԱստուած գոհաբանական խըմբերգով, մինչ Փարաւոն և իւր բանակը անդնդասոյզ կ'անհետանային ալեաց վհին մէջ։ Ո՞ր ժամանակ ունէր էին այն երգը. խումբ մի գուսանաց կարող է շուտ սորվել մի երգ. այլ մինչ այս կարելի՞ է ամբողջ ժողովրդեան։ Յոյնք իրենց վաղեմի քաղաքակրթութիւնը մեծաւ մասամբ յԵգիպտոսէ ընդունելով՝ բնական էր զի նոյն երկրի պարտէին և զարուեստ երաժշտութեան։

Իսկ ո՞վ եղաւ՝ յառաջ քան զքրիստոնէութիւն՝ ուսուցիչ երաժշտութեան ի Հայս, հաւանականապէս իրենք, և ոչ այլ ոք։ Քրիստոնէութեան ի Հայս մտնելէն յետոյ պէտք եղաւ փոխել հեթանոսական երաժշտութիւնը, կամ լաւ եւս ասել եղանակները։ Ուստի՞ փոխ առին մեր եկեղեցական երգերը. ինձ այնպէս կը թուի թէ ոչ ումեք դիմեցին, յօրինեցին զայն ըստ իւրեանց երաժշտական դրութեան։ Ոմանք կը կարծեն թէ Յունաց եկեղեցական երաժշտութիւնն օրինակ առած ըլլան Հարք Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ. այդ կարծեաց համամիտ չեմ, զի մեր սրբազան երաժշտութիւնը յունականէն մեծապէս կը տարբերի, մերինին մէջ առաւել եղանակ՝ աւելին և փոփոխութիւն կայ, մինչդեռ յունականը միակերպ է. յատինականը կը նմանի յունականին յորմէ ծնունդ առած է՝ թէպէտեւ աղաւաղեալ։

Երբ մեհեանք, բագինք և արձանք դէպ ստալեցան քրիստոնէութեան ընդարձակաւալ յորձանքին առջեւ, քրմաց երգեր լռեցին, սկսան քահանայք՝ դպիրք և հաւատացեալք երգել փոխ տաղեր։

Ի՞նչ էր այդ երաժշտութիւնը. անտարակոյս մեհենական եղանակներ չէին, բայց էին՝ նման երաժշտութեան արտադրած եղանակներ խառն ընդ եփրայականին։ Հայոց՝ Յունաց և Լատինաց եկեղեցական երգերը նոր երաժշտութեան դրոշմը չունէին։ Նախնեաց աւանդք էին նոքա՝ որ նուազ կամ առաւել հաւատարմութեամբ պահուեր են ցարդ։ Առ Յոյնս և առ մեզ՝ հին խազերու անկատար դրութեան համար՝ կարելի չէ եղեր մեծաւ ճշդութեամբ պահել զայնս։ Այդ երգերը՝ մանաւանդ առ Հայս՝ իրենց ազատ եղանակի և կոկորդի ազգի ազգի խաղուց յաճախութեան համար անկարելի էր արդի ձայնանիշերով գրել առանց նոցա յատուկ դրոշմը ջնջելու։ Մինչդեռ Լատինաց սրբազան երգերը՝ շատ առաւել պարզ լինելով՝ կարող եղեր են աւանդել զայնս սերտ բնական հարազատութեամբ և հաստատել նոր ձայնանիշերու նպաստիւ։

Ըսի թէ առաջին քրիստոնեայք հետեւեցան Եփրայեցւոց օրինակին. Այսպէս Յոյնք, այսպէս Հայք, այսպէս Լատինք։ Չորրորդ դարու մէջ Ս. Ամբրոսիոս կարգաւորեց Լատինաց եկեղեցական երգերն և Միլանոյ վիճակին յատուկ ծէսեր դրաւ որք մինչեւ ցարդ նորա անունը կը կրեն (rit ambrosien)։ Կը կարծուի թէ այս սուրբ երկասիրած ըլլայ այն գոհաբանական երգը (Te Deum) զոր Լատինք կ'երգեն ամէն նշանաւոր առիթներու մէջ։ Այն երգեր, ըստ բանասիրաց, ոչ այլ ինչ են բայց միայն աղաւաղեալ նմանութիւն Յունաց եկեղեցական երաժշտութեան, ուստի Լատինաց սրբազան երգերն առաջին քրիստոնէից, այս է արեւելեան երաժշտութենէ բըխած են, որ ինքն ալ ծնունդ առած է իրմէ առաջ գոյութիւն ունեցած երաժշտութենէ։ Ս. Ամբրոսիոսէ առաջ Ս. Աթանաս Յունաց եկեղեցական երգերը հաստատեր էր Աղեքսանդրիոյ եկեղեցւոյն մէջ, Ս. Ամբրոսիոս զնոյնս փոխառաւ և կարգաւորեց։ Լատինք [illegible] (cantus planus) անուանեցին զայն երաժշտութիւն, վասն զի նորա կանոնները պարզ՝ ձայները սահմանաւոր են և միաձայն կ'երգուին։

Մինչեւ մետասաներորդ դար Եւրոպա չունեցաւ այլ երաժշտութիւն։ Նոյն դարու մէջ սկսաւ այժմեան գրութիւնը, որոյ հիմը դրաւ Կուիտօ տ'Արէցցօ. սա հնարեց [illegible] (portée) որոյ գիծերուն վրայ և մէջտեղ դրաւ կէտեր՝ զձայնս նշանակելու համար, յետոյ [illegible] (scala) և երաժշտութեան գրական արուեստը զոր [illegible] (contrepoint) անուանեց. քանզի ձայները նշանակող կէտերուն հակառակ ձայներ նշանակող կէտեր դնելով՝ յառաջ կուգար դաշնակաւոր միաձայնութիւն։ Կուիտոյի այս գիւտեր բըն նախնական անկատար վիճակի մէջ էին, որպէս ամէն այլ գիւտեր ի սկզբան. յետագայք կատարելագործեցին հետզհետէ և այսօր չափաբերական գիտութեանց գրեթէ հաւասար ցուցին զայնս, մանաւանդ Գերմանացիք որոց երաժշտութեան մէջ արուեստը յաճախ կը լրացնէ հանճարի թերութիւնը։

Ֆրանսացիք և Պելճիկացիք մշակեցին նախ այս գիւտերը։ Բայց, Իտալիա, այս երկիրներու երաժշտապետաց երկասիրութիւններն ուսումնասիրելով, ընդհուպ անհամեմատ յառաջացաւ այն ազնիւ արուեստի մէջ։ Սակայն տակաւին սակաւաթիւ էին հանճարաւոր երաժշտապետք, զի արուեստին ուսումը ընդհանրացած չէր։ Եօթնեւտասներորդ դարէն յետոյ երաժշտութիւնը նոր ոյժ առաւ և բազմաթիւ հռչակաւոր երաժշտապետներ արտադրեց. յիշենք, ի մէջ այլոց, Ռամօ՝ ի Ֆրանսա. Կլիւք և Բիչչինի, որք սկսան մրցիլ սաստկապէս Ֆրանսայի երաժշտութեան հետ. այս պայքար տեւեց մինչեւ ութեւտասներորդ դար, որ ընծայեց աշխարհի զՄօնսինիի, Կրէթրի՝ ի Ֆրանսա. Սաքինի, Փորփորա, Բէրկոլէզէ, Բաչչիէլլօ, Զիմարօզա՝ յԻտալիա. Ռայնհարտ, Քայզէր, Սէպ, Պախ, Հայտըն, Մօցարթ՝ ի Գերմանիա. Հայնտէլ՝ յԱնգլիա։ Իննեւտասներորդ դարս ալ բազմաթիւ հանճարներ արտադրեց, որպէս են Քէրուպինի, Սբոնթինի, Պէլլինի, Մէրքատանթէ, Ռօսինի, Վէրտի՝ յԻտալիա. Պէթօվէն, Վէպէր, Մայէրպէր՝ ի Գերմանիա. Լըսիւէօր, Մէհիւլ, Պօէլտիէօ, Հէրօլ, Պէրլիօզ, Օպէր, Ադան, Ալէվի, Կունօ, Ամպրուազ Թօմա, Սէն Սաէնս եւլն՝ ի Ֆրանսա։

Արդի երաժշտութեան ճաշակն օր ըստ օրէ կը տարածուի ի Հայս, բայց նորա տեսական մասին յոյժ սակաւաթիւ ուսանողք լինելուն պատճառաւ երկասիրութիւնք մեր երաժշտաց դժբախտաբար յիշատակի արժանի չեն։ Ունինք միայն զՏիգրան Չուհաճեան, որ երեք օփէրէթ, մի օփէրա-քօմիք, մի մեծ օփէրա, բազմաթիւ երգեր և դաշնամուրի կտորներ յօրինած է։ Նորա համբաւը տարածուեր է մինչ ի Գերմանիա՝ ի Ֆրանսա՝ ի Յունաստան՝ յԵգիպտոս՝ ի Կովկաս, և անունն արձանագրուեր է եւրոպական երաժշտապետաց ցանկին մէջ։ Յիշենք նաեւ զԹաշճեան, զԿարա-Մուրզա, որոց վրայ պատմական տեղեկութիւն չունիմ։

Այս տեսութիւնը բաւական կը համարիմ չգիտցողներու մի գաղափար տալու համար երաժշտութեան և նորա պատմութեան վրայ, իսկ գիտնոց՝ տողքս քաջալեր ըլլան, որպէս զի ժամ յառաջ նպաստեն ինձ կազմելու հայկական խումբ մի քաջ գուսանաց։ Շնորհակալ եմ զի նախընթաց յօդուածիս յետոյ հեռաւոր թղթերէն բազումք եկան յօժարութեամբ գրուեցան։ Կը յուսամ թէ ներկայս ալ մի և նոյն դովեստի արժանիքը պիտի ունենայ։ Ո՛հ, յառա՛ջ, և Տէր ընդ մեզ։

Յ. Վ. Ա.

ՇՐՋԱԲԵՐԱԿԱՆ

Տիգրան Գ. [illegible]

Պատիւ ունիմ ծանուցանել մեր բազմաթիւ յաճախորդաց [illegible] Համամ փողոց, թիւ 14 [illegible]

Գ. [illegible]

Կ. ՊՈԼԻՍ

Սուլթան-Համամ փողոց թիւ 14

ԱՄՍԱԿԱՆ 5 ՖՐԱՆՔ ՎՃԱՐԵԼՈՎ

ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆ ՄԸ ԿԱԶՄԵԼՈՒ ԵՂԱՆԱԿ

Ա. Տ. ՋՈՒՔԱՃԵԱՆԻ

10, Խավիար խան, Ղալաթիա

Ձեռամբ և հետեւեալ պայմաններով կարելի է ստանալ Բարիզի գրավաճառաց հրատարակութիւնքը. Բերուած գրքերը Ֆիքս ցուցակներուն գնով են. Վճարումները կը լինին ԱՄՍԱԿԱՆ 5 ՖՐԱՆՔԻ, 100 ֆրանքի և անկէ պակաս յանձնարարութեանց համար։ 418 12—12

ԻԹԱ ԴԻՍՈՒՆՋԻ ԹՕԿԷՆՊՈՒՐԿԻ

Սոյն պատմական վէպն, որոյ դիւցազնուհին ընկերական ճշմարիտ սիրոյ, մաքուր բարոյականի, քրիստոնէական անբիծ կենցաղի, հրէշտակային անձնուրացութեան, անվեհեր սրտի, վեհ հոգւոյ եւ ջերմեռանդ կրօնասիրութեան տիպար մը կը ներկայէ, թարգմանած է ի Գերմաներէնէ հանգուցեալ Գաբրիէլ Էֆ. Գրասէրեան—կը վաճառի ի գին 100 փարայի Ջրավաճառ Պօղոս և Ցաւոր աղաներու խանութը։ 5—10

ՏՕՔԹՕՐ Գ. ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ

Ակլիւսարէն փոխադրուած է ի Բերա Պէքեար փողոց թիւ 9։

Երեքշաբթի, հինգշաբթի և շաբաթ օրերը կէս օրէն վերջ իւր բնակարանը կ'ընդունի հիւանդներն և երեքշաբթի օրեր ձրիաբար կը դարմանէ աղքատները։ 47

ՏՕՔԹՕՐ Կ. ՆԱԶԱՐԷԹԵԱՆ

Պատիւ ունի ծանուցանել արգոյ հասարակութեան թէ Մագըր-գիւղի մէջ հիւանդ ընդունելէ զատ, հիւանդներ կ'ընդունի նաեւ երեքշաբթի, հինգշաբթի և շաբաթ օրերը ժամ 7 էն 9, ըստ Թրքաց, Սամաթիա Մեծ Փողոց թիւ 339, նոր հաստատած այցելութեան սենեակին։

Նոյնպէս երկուշաբթի օրերը, դարձեալ վերոյիշեալ ժամերուն, Սամաթիա Քրիստոնեան Դեղարանը կը գտնուի, իրեն դիմող աղքատ հիւանդները ձրիաբար դարմանելու։ 420

ՏՕՔԹ. Ա. ՔՕՄԱՆՍ ՏԸ ՐԱՅԹԷՐ

Բժիշկ, վիրաբոյժ և մանկաբարձ, վըկայեալ Ամստերտամի համալսարանէն, հաստատուած է ի Բերա, Եէնի-Չարշի փողոց, թիւ 80։ Հիւանդները կ'ընդունի միջօրէի ժամ 1 էն 2, ըստ Եւրոպացւոց. երեքշաբթի և ուրբաթ օրերը ձրիաբար կը դարմանէ հիւանդները։ 54

Օ ՓԱՆԹԷՕՆ || AU PANTHEON

ԳԱԼՖՕՐՈՒԼՕ ԵՂԲԱՐՔ

Բերա, Մեծ-Փողոց, Կալաթա-Սէրայի մեծ դրան դէմ թիւ 206

Գալֆօրուլօ եղբարք պատիւ ունին ծանուցանել հասարակութեան թէ Բարիզէն ստացած են իրենց եղանակին նորելուկներու մթերքն, որ է կանանց զգեստներու համար մետաքսեայ և բրդեայ շատ գեղեցիկ կտաւներ, մետաքսեայ [illegible] ֆանթէզիներու համար, մեկնոցներու համար նոր գծագրութեամբ ֆանթէզի կերպասներ և հազար ուրիշ նոր և ճաշակաւոր վայելուչ առարկաներ։

Գալֆօրուլօ եղբարց վաճառատունն, որ ի վաղուց անտի ծանօթ է, կ'վայելէ վստահութիւնն հասարակութեան, որ կրցած է գնահատել անոնց ապրանաց ընտիր տեսակն և միշտ անստգիւտ յատկութիւնը։ Գալֆօրուլօ եղբարք փափաքելով յայտնել իրական աժանութիւն մը միացնել վերոյիշեալ առաւելութեանց վրայ, իրենց ամէն ապրանաց համար հաստատած են բոլորովին նպաստաւոր և շատ զեղչեալ գիներ։ 409 18—20

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգլ. Ոսկի 1,000,000 — „ՖԻՆԻՔՍ" — Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւել քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետեարք Անգլիոյ ամենահարուստ և համբաւաւոր դրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 16,000,000 Անգլ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասուց համար։ 6

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և մինչորդութեամբ ստորագրելոյ, որք ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. միակ գործակալք ի Պոլիս և ի Շրջակայս

Թիւ 12, Սանտալճը խան, Ղալաթիա, Աւստրիական Թղթատան վերեւ։

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ու ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Փռանք	8,000,000
Պահեստի դրամ ցվերջ յունիս 1889	»	5,604,722
Տարեկան հասոյթ » »	»	12,773,779

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք։

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ՖՌԱՆՔՖՕՌԹՈՒԱԶ

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ Փռանք 6,250,000 Պահեստի դրամ Փռանք 1,270,300

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստնաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին նիւթեր և դրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և սակագնօք։ Սոյն նիւթերու վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ընկերութիւնս միացած է եւրոպեան 13 լուրջ ապահովագրական հաստատութեանց հետ որոց դրամագլուխն ու պահեստի դրամն է Աւելի քան 100,000,000 Փռանք

Լիազօր ներկայացուցիչ համայն Թուրքիոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ-Գաբու, Անանիատիս խան. 11

ԾԱՆՕԹ—Տեառք Ներսէսեան Հայր և Որդի, Ընկերութեանցս Պոլսոյ դրամատեարք, լիակատար ՎԱՐԿ ու ՀՐԱՀԱՆԳ ընդունած են վճարելու անմիջապէս այն ամէն վնաս, որոյ հաշիւը հաստատուած է և վաւերացեալ Ընդհ. Գործակալութենէն։

ՎԵՑ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆՔ ԿԱՏԱՐՈՒԱԾ

ԿԸ ՄՆԱՑ ՏԱԿԱՒԻՆ

ԵՕԹԸ ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ ՇԱՀԵԼԻՔ

ՊԷՎԻԼԱՔՈՒԱ ԼԱ ՄԱՂԱՅԻ

Պարգեւաւոր պարտատոմսերով

Երաշխաւորեալ իտալական պետութեան արժէթղթով որք Աւանդից և Փոխառութեանց Արքայական Սնտուկին յանձնուած են թիւ 2,504 և 14,614 ստացագրերու համաձայն

Այս ՊԱՐԳԵՒԱՒՈՐ ՆՈՐ ՊԱՐՏԱՏՈՄՍՔ Պէվիլաքուա լա Մաղայի վերակազմեալ փոխառութիւն, հաստատուած են Իտալիոյ Ումպէրթօ Թագաւորին 1888 յուլիս 1 Թուակիր հրովարտակով։

Փոխառութիւնը կը բաղկանայ 32,481,900 Ֆրանք դրամագլխէ, բաժնեալ 2,452,000 պարտատոմսէ։ Ջնջելի է 115 վիճակահանութեամբք՝ 1889 մարտ 30էն մինչեւ 1938 դեկտեմբեր 31. Այս 115 վիճակահանութեանց մէջ պիտի շահին

25,301 պարգեւաւոր պարտատոմս՝ 8,209,000 Ֆր. արժէքով

Անկից հանելով գոյացուած վեց վիճակահանութիւնները, կը մնայ տակաւին շահելիք 7 միլիոնի պարգեւ։

Իտալական կառավարութիւնը 1888 յուլիս 7 Թուակիր Նախարարական զեկուցագրով հաստատած է Պետական Արժէթղթոց աւանդը, երբ լիուլի բաւական ապահովելու համար փոխառութեան գործառնութիւնքը։ Առ այս, Աւանդից և փոխառութեանց Արքայական Սնտուկը ամէն վեցամսէին Իտալիոյ Թագաւորութեան Ազգային Պանքային կը յանձնէ այդ արժէթղթոց տոկոսը, պարգեւներուն վճարումն և արժէթղթոց գլխավճարը ապահովելու համար։

Վերջին վիճակահանութիւնք տեղի ունեցան 1889 դեկտեմբեր 31ին, 500,000 Ֆրանքի գլխաւոր պարգեւով մը, և 1890 մարտ 31ին՝ 250,000 Ֆրանքի գլխաւոր պարգեւով մը.

ՏԱՐԻՆ ՉՈՐՍ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆՔ

1890ին — 1891ին — 1892ին

Մարտ 19|31ին — Յունիս 18|30ին — Սեպտեմբեր 18|30ին — Դեկտեմբեր 19|31ին

ՊԷՎԻԼԱՔՈՒԱ ԼԱ ՄԱՂԱՅԻ ՊԱՐՏԱՏՈՄՍԵՐՈՒՆ ԳԻՆՆ Է

1 պարտատոմս 15 Ֆրանք.—10 պարտատոմս 145 Ֆրանք.—100 պարտատոմս 1,400 Ֆրանք

ՊԷՎԻԼԱՔՈՒԱ ԼԱ ՄԱՂԱՅԻ պարտատոմսք ի տես վճարելի են, հետեւաբար ամէն ժամանակ փոխանցելի են և դիւրաւ կը վճարուին։

ՊԷՎԻԼԱՔՈՒԱ ԼԱ ՄԱՂԱՅԻ պարտատոմսք կը կրեն Իտալիոյ Ումպէրթօյ Թագաւորին ստորագրած հրովարտակին պատճէնը, արքայական պատուիրակին ստորագրութիւնը, իտալական կառավարութեան հսկողութեան դրոշմն և վիճակահանութեանց յատակածը։

Վիճակահանութիւնք տեղի կ'ունենան ի Հռոմ, Ելեւմտից Նախարարութեան մէջ, Իտալիոյ Ազգային Պանքային խնամօք որ փոխառութեան վարիչ անուանուած է մինչեւ ցվերջ, ի Ներկայութեան Արքայական պատուիրակին, որ պաշտօն ունի հսկել փոխառութեան և վիճակահանութեանցգործառնութեանց, յօգուտ արժէտիրաց։

ԳԼԽԱՒՈՐ ՊԱՐԳԵՒՔ

500,000 Ֆրանք	250,000 Ֆրանք	30,000 Ֆրանք
400,000 »	200,000 »	20,000 »
300,000 »	50,000 »	6,000 »

և Նուազ կարեւոր ուրիշ շատ պարգեւք, ընդ ամէնը 25,301 պարգեւք։

Պարգեւով կամ պարզ գլխավճարով շահած պարտատոմսից վճարումը կը լինի Իտալիոյ Ազգային Պանքայէն, իւրաքանչիւր վիճակահանութենէն ամիս մը յետոյ։

Ըստ որում արժեթղթոց ամբողջութիւնը 32 000 000 Ֆրանքի դրամագլուխ մը կը ներկայացնէ, եւ պարգեւներուն գումարն ալ 8 միլիոնը կ'անցնի, հետեւաբար շահելու հաւանականութիւնը 4 ի դէմ 1 է։

Արժէթղթք ինչպէս և վիճակահանութեանց ցուցակք կը գտնուին ԻՍՏԷՐՆ ԷՃԷՆՍԻ, Քարաքէօյ, Տէյիրմէն խան, 14, Կ. Պոլիս։ 37 7—16

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՈՅԺ

Պիտի գտնեն ծերք, երիտասարդք եւ տղայք՝ եթէ միշտ գործածեն Տոքթ. Րիճէսի Սնուցիչ Հիւթը

Այս պատրաստութենէն խաչուեի դգալ մը, կէս գաւաթ ջրի մէջ լուծուելով, յառաջ կը բերէ ախորժահամ և սնուցիչ ըմպելի մը, որ կը դիւրացնէ մարսողութիւնը, զարմանալի կերպիւ կ'աճեցնէ մանուկներն և առողջ, զօրաւոր և չնուժկու կ'ընէ զանոնք։

Մանկանց համար գործածութեան եղանակ

Տ. Րիճէսի Սնուցիչ Հիւթէն խաչուեի դդալ մը, փոքր քանակութեամբ թարմ ջրի կամ կաթի մէջ լուծուելով յառաջ կը բերէ մածուն մը որուն վրայ պէտք է աւելցնել 90 տրամ եռացող ջուր կամ կաթ, հոգ տանելով խառնելու մինչեւ որ եռայ. կարելի է զայն գործածել նաեւ ծծակի մէջ։

Անհրաժեշտ դատուած է այն մայրերուն համար որք քիչ կաթ ունին կամ բնաւ չունին.

Գնորդներէն կը խնդրուի լաւ որոշել թէ զաւկի՞ն թէ մօրը համար է։

Եթէ կ'ուզէք որ ձեր տղաքներն առողջ և քաջակազմ ըլլան, հարցուցէք Տր. Րիճէսի Սնուցիչ Հիւթն որ կը գտնուի գործակալին քով

ԷՏՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ

Ղալաթիա, Վոյվոտա պահականոցին քով թիւ 95 և 97 69

VICHY

ՍԷՆԹ-ԵՕՐԻ ԱՂԲԻՒՐ

կամ ԼԱՌՓՕ ՍԷՆԹ-ԵՕՐ, դեղագործ, Բլաս Լիւքա, Վիշի

Ամէնէն թարմ և հետեւաբար ամէնէն կազդուրիչն և փոխադրութեան մէջ ամէնէն նուազ անայլայլելին, գերեզանց դարման ընդդէմ լեարդի, ստամոքսի և միզքի հիւանդութեանց, աւազի և յօդացաւի. Գինն է՝ 50 շիշնոց սընտուկը 20 Ֆրանք։ Կեղծերէն յգուշանալու համար, իւրաքանչիւր շիշի պիտակին վրայ փնտռել սա ստորագրութիւնը

N. Larbaud St. Yorre

ԿԵԴՐ. ԴԵՂԱՎԱՃԱՌՔ ԵՒ ՀԱՆՔԱՅԻՆ

428 ՋՐԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՔ 3—12

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

ԱՆԱՍՆԱԲՈՅԾՆԵՐՈՒ ԵՒ ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱՑ

ՊՈԿՏԱՆՈՖԻ ԾԽԱԽՏԻ ՀԻՒԹ

ԳՈՐԾԱՐԱՆ Ի ՄՈՍԿՈՒԱ

Նոր դարման ընդդէմ արջառի՝ ինչպէս ձիու, եղջերաւոր անասնոց, ոչխարներու, չուներու մակաբոյծ ճըճիներու։

ԻԲՐ ՆԱԽԱԶԳՈՒՇՈՒԹԻՒՆ. 200էն 300 մաս ջրի խառնեցէք և դուրսէն լուացէք,

ԻԲՐ ԴԱՐՄԱՆ. 120էն 150 մաս ջրի խառնեցէք։ Այս չափով կ'սպաննէ ճճիներն և կ'սպիացնէ անասնոց վէրքերը։ Նոյնպէս կ'անհետացնէ շուներուն յատուկ հոտն և թռչնոց փետուրներուն անկումը կ'արգիլէ։ Ոչխարներուն համար՝ կէս քիլօ հիւթ 50 լիտր ջուրի մէջ։

ԻԲՐ ԱՂԲ. Երբ աղբ կը գործածուի տունկերուն և պտղատու ծառերուն, կ'ոչնչացնէ ոջիլներն և թրթուրներն, և հետեւաբար կը դիւրացնէ տունկերուն աճումը։ Որթատունկերը 60էն 80 մաս ջրի մէջ լուծուած ՊՈԿՏԱՆՈՖԻ ԾԽԱԽՏԻ ՀԻՒԹՈՎ, զերծ կը մնան ամէն տեսակ հիւանդութենէ և մինչեւ իսկ ՖԻԼՈՔՍԷՐԱՅԷ։

Պոկտանոֆի հիւթը 1/4, 1/2 և 1 քիլօնոց տուփերով կը ծախուի ի Ղալաթիա, Խուրշուն խան, թիւ 18։ 411

ՖԷՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱ

Մասնաւոր բաղադրութիւն Միլանի Պրանգա եղբարց

Մատակարարք Իտալիոյ Արքայական Տան

Ոսկեայ շքադրամ՝ Բարիզի 1889ի Տիեզերական Արուեստահանդէսին մէջ.

Քսան տարուան յաջողութիւն յԻտալիա, յԱմերիկա, ի Հնդկաստան, յԱրեւելս և յԵգիպտոս.—Շքադրամ 1885ի Անվէրսայի, 1884ի Թուրինի, 1883ի Նիսի, 1881ի Միլանի, 1888ի Մէլպուրնի և Պրուսէլի, 1879ի Սիտնէյի, 1878ի Բարիզի, 1876ի Ֆիլատելֆիոյ, 1873ի Վիէննայի միջազգային ցուցահանդէսներուն մէջը։

ՖԷՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱ առողջապահական ամենէն ծանօթ պիտքըրն է։—Շատ բժիշկներէ կը յանձնարարուի երբ զգուշական դարմանական ճահճային երկիրներու տենդերու, տարափոխիկ հիւանդութեանց և քօլէրայի։

ՖԷՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱՆ կը դիւրացնէ մարսողութիւնը, կը հանդարտեցնէ ծարաւը, կը գրգռէ ախորժակը, կը բուժէ գլխու ցաւը, գլխու պտոյտը, ջղային ցաւն և մելամաղձութիւնը։

Այս ըմպելիք, բոլոր ծանօթ պիտքըրներէն և ամէններէն գերազանց, կ'առնուի ամեն օր ճաշէն առաջ իբր ախորժաբեր։ Ճաշէն յետոյ, ազդու մարսողական է։ Կարելի է խառնել զայն վէրմութի, գինիի, Սէլձի ջրոյ և խաչուեի հետ.

ՖԷՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱՆ, ինչպէս և նոյն տան վէրմութը, կը գտնուի գլխաւոր անուշարարաց, նպարավաճառաց և գինեվաճառաց քով։

Թուրքիոյ համար կեդրոնատեղին է ՊՈՆՈՄԻ և ՐԷՔՔԻԱ 93

ԴԱՄԻԱՆՈՍ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

211 . Կ. ՊՈԼԻՍ ՄԱՀՄՈՒՏ ՓԱՇԱ 211

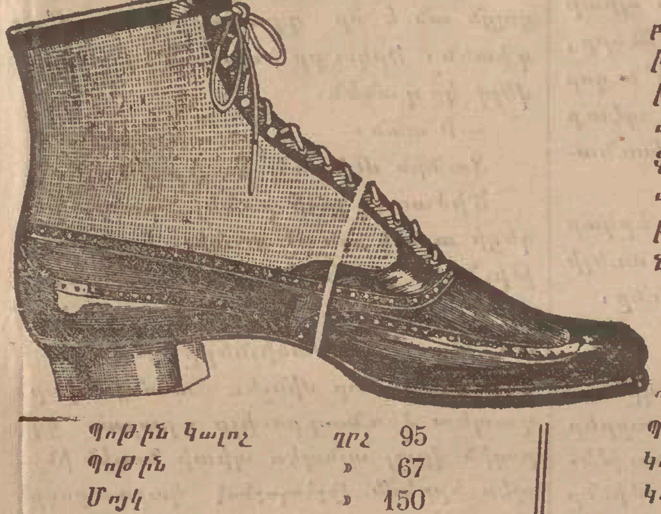

Պատիւ ունի ծանուցանել իւր բազմաթիւ յաճախորդաց թէ, իւր խանութին մէջ կը պատրաստուին թէ՛ արանց և թէ կանանց յատուկ ամէն տեսակ գեղեցիկ կօշիկներ Ֆրանսական նիւթերով և Ֆրանսայէ բերուած վերջին նորաձեւութեանց համապատասխանող օրինակներու համաձայն։

Պատրաստուած կօշիկները հեւեալ վերջին գներով կը վաճառուին.

Պոթին կալոշ	ղրշ	95	Պալատական կալոշ	ղրշ	45
Պոթին	»	67	կանանց մուճակ	»	40
Մոյկ	»	150	կանանց սկարբին	»	45
Սկարբին	»	52			

291

HUILE DE FOIE DE MORUE DÉSINFECTÉE de CHEVRIER

ՇԷՎՐԻԷԻ ՄՈՐՈՒ ՁԿԱՆ ԻՒՂ ԶՏՈՒԱԾ

Առաջնակարգ դեղագործ ի Փարիզ, ասպետ Պատուոյ Լէգէոնի, վարձատրեալ Բ. կարգի Մէտալիէով, ծննդոց Իզապէլ-լա-Գաթօլիք պատուանշանին։

ՋԵՐՄԱԿ ԵՒ ԹՈՅԼ

Մորի ձկան իւղը խայծոտած զուելով, Պ. Շէվրիէ այդ հեղուկին տուած է ախորժելի համ և հոտ, միանգամայն աւելցնելով անոր բուժիչ յատկութիւններն։

Այս դիւրին պատճառաւ հնարիչը մեծամեծ վարձատրութիւններ ստացած է, միտալ և պատուոյ վկայական։

Ամբողջ աշխարհիս բժիշկք կը նախադասեն զայն ամեն տեսակներէն։

ԵՐԿԱԹԱԽԱՌՆ

Պ. Շէվրիէ իւր գիւտը կատարելագործած է եռֆէռ-փրքէրով Մորի ձկան երկաթախառն իւղ մը պատրաստելով։ Հակառակ այս յաւելման, իւղը դիւրաւ կը մարսուի և բնաւ պնդութիւն չպատճառեր։ Ուստի նախընտրելի է միւս բոլոր երկաթախառն պատրաստութիւններէն և յաջողութեամբ կը գործածուի Թոքախտի, Պրոնշիթի, Վատութեան և Խոլլի համար։ Մանաւանդ կը յարմարի տկարակազմ անձանց։ 426

Ընդհ. մթերանոց, կեդր. դեղրն. Ն. ԹԷՕՏՈՐԻՏԷՍ, 244, Մեծ փողոց Բերայի, Կ. Պոլիս

Միեւնոյն դեղատան մէջ կը գտնուի նաեւ ՇԷՎՐԻԷԻ կազդուրիչ ԳՈՖԱՅԻ ԳԻՆԻՆ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԳԱՈՒԼԸՄԱՆ ԵՒ ՊԼՈՒՄՓԼԷՐԿԻ

Ղալաթիա Պէօյիւք Միլլէթ խան, միջազգային թղթատարատան վրայի յարկը

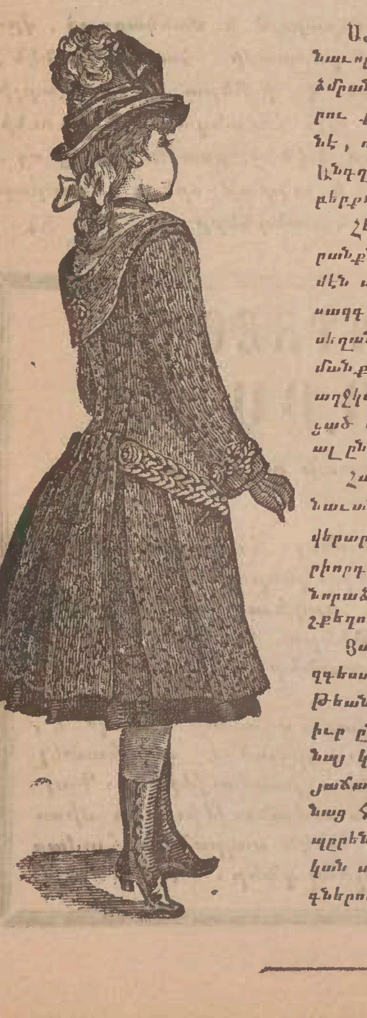

Այս նշանաւոր գործատունն, որ արժանաւոր համբաւ մի ստացած է ի մեզ, այս ամրան եղանակին առթիւ իւր վաճառքներու քանակութեան վրայ յաւելում մի կ'ընէ, որ արդէն բազմաթիւ է Ֆրանսական, Անգղիական, Գերմանական եւ Պելճիական բերքերու զանազան տեսակներով։

Հետեւաբար իւր բուն գործարանին ապրանքներուն վրայ որ են՝ օծափ համար ամէն տեսակ ճարմանդէղէնք, բանուածք, կիսազգեստք, քալիքօ, քօրսէ, թաշկինակ, սեղանի սփռոց, շապիկ, շապիկներ, ստամանք, փլանէլ կանանց օրիորդաց և փոքր աղջկանց համար զարդադրեստներ, աւելցած է ուրիշ տեսակ անթիւ նիւթեր բոլորն ալ ընտիր տեսակէ։

Հաստարակաց զարմանքը կը գրաւէ մանաւանդ այն վայելուչ և զանազան տեսակ վերարկուներն և ճաքէթներն կանանց օրիորդաց և տղայոց, որք բոլորն ալ վերջին նորաձեւութեան համեմատ ճաշակով ու շքեղութեամբ յօրինեալ են։

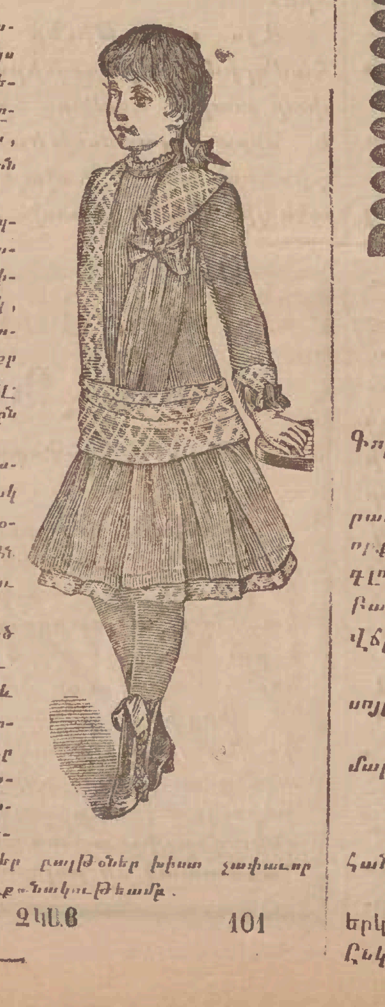

Ցուցեւցում մի ըրած է նաև ապսպրուած զգեստներու պատրաստութեան նորաձեւութեան վրայ որ արդէն ծոխ է այնքան, և իւր ընդարձակ արհեստանոցին շնորհիւ կրցնայ կատարելապէս գոհացնել բոլոր իւր յաճախորդները նոցա ճաշակին ու բաղձանաց համեմատ ի գործ դնելով ինչ որ ապսպրեն։ Կը գտնուի նաև մինչեւ 16 տարեկան տղայոց համար ամէն տեսակ զգեստներ բոլթօներ խիստ չափաւոր գներով։ Կը ծախուին մեծ եւ փոքր քանակութեամբ.

ՍԱԿԱԿԱՐՈՒԹԻՒՆ ՉԿԱՅ 101

MERVEILLEUSE DÉCOUVERTE!

Plus d'ASTHME, Plus de SUFFOCATIONS

Les Papiers, les Poudres, les Cigarettes, à base de narcotiques, calment momentanément vos souffrances épouvantables, mais vous tuent sûrement.

ASTHMATIQUES!

Le SEUL CURATIF de l'ASTHME, Le SEUL REMÈDE INOFFENSIF qui GUÉRIT, c'est la

LIQUEUR DE L'ÉTOILE

du Chimiste Lastes, perfectionnée et préparée par Mario LECHAUX, Phⁿ-Cⁱᵉ, 164, r. Ste-Catherine, BORDEAUX

Une intéressante Notice, contenant tous les renseignements sur la médication et de nombreuses attestations de son efficacité, est envoyée gratis et franco à tous ceux qui la demandent.

DÉTAIL : Dans toutes les bonnes Pharmacies.

ԽԱՐԻՍԽ

ԿԵՆԱՑ, ԵԿԱՄՏԻՑ ԵՒ ՕԺՏԻՑ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ի ՎԻԷՆՆԱ

Գործողութիւնք 1889 Դեկտ. ամսուն

Այս ամսուան մէջ ստացուած և ստորագրուած են 844 նոր մուրհակներ (բոլիս) որք կը կազմեն ապահովագրեալ դրամագլուխ, Ֆր. 5,117,407·50

Բաժիններու գանձ.	»	432 287·03
Վճռմ. մահուանց առթիւ	»	296,400 —
1888 դեկտ. 31ին երաշխաւորեալ հասոյթ,	Ֆր.	88,469,460·35
Ամբողջութիւն ապահովագրեալ գումարաց,	Ֆր.	434,419,824·71
Վճարեալ գումար	»	152,322,584·88

Տեղեկութեանց համար դիմել առ ընդհանուր Գործակալն Պ. ԼԻՈՆԷԼ ԳՈՆՍԻ։

Թիւնէլի հրապարակ, տուն Մայէրի, երկրորդ յարկ. 27

Ընկերութեան ատենապետն է Պ. Ս. ԱՍԼԷՐ

ՔՒԻՆԱՐՏ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Ուր օրը երկու անգամ կը բանին Լիվըրբուլէ և Նիւ-եորք միջեւ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ումպրիա	7718	Գամփանիա	4841
Էդրուրիա	7718	Պոթնիա	4535
Սերվիա	7391	Սամարիա	2574
Աուրանիա	7268	Մարաթոն	2403
Բավոնիա	5587	Ադրիա	2393
Սեփալոնիա	5517	Ծարակոսա	2166
Գալլիա	4809	Թարիֆա	2246
Սիթիա	4557	Բալմիրա	2144
Ալեբբօ	2143	Թրինիտատ	1899
Քէտար	1876	Մորոգգօ	1855
Շերպուրկ	1614		

Մարօքքօ շոգենաւը, Նաւապետ Քինկ, Լիվըրբուլէն աստ կ'սպասուի մայիս 21ին։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ջ. ՃՈԼԻ գործակատար

Thomas C. Joly

Թիւ 1, Քիւչիւք Հալիլ փաշա խան,

196 Ղալաթիա

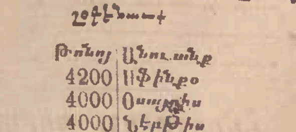

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվըրբուլէ և Միջերկրականի միջեւ բանող շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քանոբուս	4200	Ափինքօ	3000
Ֆէրոս	4000	Օսայրիս	3000
Օսմանլի	4000	Նեբթիս	3000
Սեսոսդրիս	3250	Բէրա	3000
Թիպա	3250	Լօգիոս	800
Մակետալա	3250	Օլինտա	800
Մարիօթիս	3250	Սեռիլ	700

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.,

Ուիթոլ խան

ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.

181 31, Ճէյմս Սդրիդ Լիվրբուլ,

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ